

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta umění a architektury

ČAŠ

Bakalářská práce

Studijní program: B8208 – Design
Studijní obor: 8206R123 – Design prostředí
Autor práce: **David Kejklíček**
Vedoucí práce: prof. Mgr. Jaroslav Brabec

TIME

Bachelor thesis

Study programme: B8208 – Design
Study branch: 8206R123 – Environmental Design
Author: **David Kejklíček**
Supervisor: prof. Mgr. Jaroslav Brabec

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **David Kejklíček**

Osobní číslo: **A12000010**

Studijní program: **B8208 Design**

Studijní obor: **Design prostředí**

Název tématu: **ČAŠ**

Zadávací katedra: **Katedra Environmental Designu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

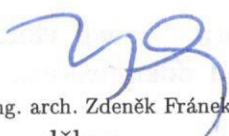
Snahou této bakalářské práce je pochopit jednotku času z více než jednoho úhlu pohledu a tvůrčím způsobem zareagovat na získanou analýzu. Z prvních úvah vyvstává výchozí problematika: "čas oproti lidskému vědomí". Autor si zde klade hlavní dvě otázky: "Kde a kdy nám čas plyne rychleji a pomaleji?", "Jsme schopni vůbec vnímat čas konstantně?". Nabízí se tedy cílené vytváření vjemů, zážitků či vztahů v různých formách. V každém prostředí je pro nás jedna vteřina jinak dlouhá. Je-li tedy možné vytvořit prostředí tak, aby lidem pro které prostor navrhujeme, čas ubíhal rychleji než v jiném prostoru, tak to znamená že moc designérů je rozsáhlá a toto téma společensky významné. Další fenomény na to navazující mohou být například láska, samota, sdílení nebo poznání. Cílem projektu tedy je, aby výtvarník na základě filosofického a psychologického zkoumání našel v tomto tématu inspiraci pro vytvoření díla, které nám pomůže uvědomit si hodnotu a rychlost času.

1. Koncept
2. Vizualizace, fotodokumentace, videodokumentace
3. Průvodní teoretická zpráva ve formátu A3 nebo A4 (minimum 30 normostran A4) v pevné vazbě, včetně originálu zadání práce a prohlášení o autorském právu. Zpráva obsahuje mezi jinými úvod, přehled literatury a zdrojů, výsledky a diskuzi a řídí se specifikacemi v dokumentu "Požadavky na vypracování bakalářské práce - KED". Zdroje musí být citované dle Harvard systému.
4. Elektronická podoba všech částí bakalářské práce na CD-ROM (akceptovatelné formáty jpg, pdf, mp3, mp4).
5. V systému STAG (Moje studium-Kvalifikační práce-Doplnit údaje o práci) vložit veškerá data o práci a soubor obsahující kompletní výkresovou i textovou dokumentaci, průvodní zprávu, technickou zprávu a doplnit související textová pole.

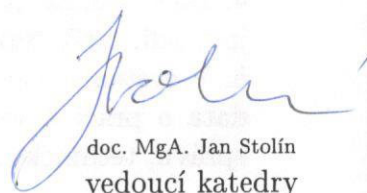
Rozsah grafických prací: viz výše
Rozsah pracovní zprávy: viz výše
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Mgr. Jaroslav Brabec**
Katedra Environmental Designu

Datum zadání bakalářské práce: **20. února 2017**
Termín odevzdání bakalářské práce: **26. května 2017**

prof. Ing. arch. Zdeněk Fránek
děkan

doc. MgA. Jan Stolín
vedoucí katedry

V Liberci dne 26. září 2016

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do ISSTAG.

Datum:

Podpis:

OBSAH

ABSTRAKT.....	1
ÚVOD	2
1. ANALÝZA	4 až 40
1.1. OBECNÉ PŘEDSTAVY A DEFINICE ČASU.....	4
1.2. PŘÍKLADY FILOSOFICKÉHO CHÁPÁNÍ ČASU.....	5
1.3. POSTUP POZNÁNÍ.....	6
TEXT: čas v mém domě.....	8
1.4. SMYSLOVÉ VNÍMÁNÍ ČASU.....	10
1.5. FLOW.....	12
1.6. SAMOTA	14
1.7. ZTRACENÝ ČLOVĚK.....	15
1.8. NEMÁM ČAS.....	16
TEXT: CHCI ZJISTIT CO JE ZLODĚJ ČASU.....	18
1.9. ČASOVÉ MAPY.....	28
1.10. STANOVOVÁNÍ CÍLŮ.....	30
1.11. MOŽNOST VOLBY	30
1.12. PROSTOROČAS	31
1.13. SMRT	33
1.14. DĚTI	34
TEXT: DĚTI.....	36
1.15. KAMBODŽA.....	38
2. PROJEKT	41 až 56
2.1. NÁVRHY A SKICY	41
2.1.1. PRVNÍ SKICA	42
2.1.2. DRUHÁ SKICA	43
2.1.3. TŘETÍ SKICA	45
2.2. ČAS VE 2D	49
2.3. PROJEKT ČAS	49
ZÁVĚR.....	56

ABSTRAKT

Rozsáhlá fylosoficko-psychologická analýza zodpoví mnohé otázky ohledně lidského vědomí. Projekt popisuje čas jako zásadní veličinu, která řídí lidský život stejně tak jako prostředí / prostor ve kterém se pohybujeme. Čas je rytmus našeho bytí. Tento rytmus, je stejně jako hudební tempo velice nestálý a tato práce zkoumá zda ho člověk může dirigovat. Závěrečné dílo je pak výraznou osobní reakcí na autorovo nově získané poznání o čase.

ABSTRACT

Extensive phylosophic and psychologic analysis answers many questions about human consciousness. Project describes the time as a basic quantity which controls human life same as the environment or area in which we live. Time is the rythm of our being. This rythm is very unstable just as the music rythm and this thesis is examining if humans are able to conduct it. The final Work is subjective reaction to designers newly achieved experience about the time.

ÚVOD

Cítím, že mám v hlavě metronom, který rozhodně netiká pravidelně. Stačí malý podmět a hodiny v hlavě okamžitě mění svojí rychlost, a při pohledu do minulosti jsou nestálé i v dlouhodobých horizontech. Každý den a každá vteřina jsou pro mne jinak dlouhé, celkově mi však týdny a měsíce ubíhají velice rychle. Ubíhají mi mnohem rychleji než před 5 nebo 10 lety.

V této práci jsem vytvořil analýzu pojmu čas. Během poznávání problematiky vzájemně konfrontuji filosofické myšlení s fyzikální definicí a obecným pojetím času. Čtenář se v této části dozvídá mnohé teoretické úvahy, které vychází z historických faktů a osobního poznání. Svůj zájem směřuji na pochopení času jakožto čtvrtého rozměru. Čas popisuji jako něco okolo nás, co se neodmyslitelně pojí s našimi životy, tudíž i s naším prostorem. Cílem této analýzy do jisté míry je, aby všechny moje sepsané myšlenky a nasbíraný materiál, posloužily čtenáři k pokládání si vlastních nových otázek, k poučení a k získání nových inspirací pro různé obory.

Moje výsledná práce je reakcí na napsaný psychologicko-filosofický rozbor, tudíž se průvodní text této bakalářské práce výrazně pojí i s výsledným dílem. Poznávám rychlost plynutí času, tudíž rozdíl mezi “flow” a nekonečným cítěním každé vteřiny, neboli mezi radostí a nudou. Následně se v práci pokouším zjistit, jak tyto rozdíly vznikají, co je k nim zapotřebí (ať už je to psychická vyspělost konkrétního člověka, nebo prostor, ve kterém se pohybuje) a do jaké míry dokážeme tyto vlivy specifikovat, vytvářet nebo korigovat.

Kdo je tedy vlastně tím zlodějem našeho času, a proč neubíhá čas konstantně tak, jak ho vidíme na hodinkách. Jak a kdy čas vnímáme. Proč se dostáváme do určitého transu, který nás odnáší mimo realitu, a co je v tomto případě vlastně ta realita, když ji nevidíme, ani necítíme. Co kdyby lidské oko dokázalo zaznamenávat mnohem více obrázku za sekundu, než dosud zaznamenávalo, nebo by si lidský mozek nedokázal automaticky dokreslovat budoucnost a následky našich činů. Možná bychom si pak čas definovali úplně jinak než dnes. Tyto a podobné otázky jsem se pokusil pochopit a z tohoto kontroverzního bádání vychází i moje práce.

V nejintenzivnější fázi poznání jsem se vědomě a cíleně vystavil časové destrukci, při které jsem zaznamenával svoje pocity a názory na téma čas na psacím stroji. Psal

jsem úvahové texty bez ohledu na správnou diakritiku a bez možnosti kroku zpět. Psal jsem je v prostoru, ve kterém nebylo možné určovat denní dobu, ani dobu v tomto prostředí již strávenou. Několikrát jsem se při práci dostal do stavu extáze, kdy mi čas plynul závratnou rychlostí. Tyto stavy, v okamžiku jejich skončení, vystřídaly pocity zmatku, protože nebylo možné se v tomto prostředí vrátit do námi zaběhlé reality tím, že bych zjistil kolik je hodin, jaký je den, nebo se podíval z okna. Tyto originály jsou proto součástí průvodní zprávy, a ve zbylých textech, ve kterých již formální úpravu a zásady dodržuji, z nich ve velké míře vycházím.

Výsledné dílo nás staví do střetu s historií a dokazuje nám naši současnou apatičnost.

1. ANALÝZA

1.1. OBECNÉ PŘEDSTAVY A DEFINICE ČASU

Přírodní ukazatel času je Slunce a Měsíc. Na tyto dva činitele reagují živočichové, rostliny, vodní hladina a i biologie člověka. Myslitelé všech historických dekád se pokoušeli pochopit podstatu času, a celkově se touto veličinou mnohý génius nechal fascinovat.

Čas je jedna ze základních fyzikálních veličin a značíme ho “t”. Základní jednotkou je pak 1 sekunda (s). Odvozené jednotky jsou 1 minuta (m), 1 hodina (h), 1 den a 1 rok. Příbuzná fyzikální veličina je pak doba, která určuje množství času mezi dvěma událostmi. Z fyziky tedy vyplývá, že čas je hodnota, kterou měříme hodinami. Zvláštnost této definice vidím v tom, že hodiny vytvořil a užívá pouze člověk. Jsem přesvědčený, že o čase mají pojem všichni živočichové, ať už vnímají jenom střídání dne a noci nebo pocit hladu. Konkrétně pes zpravidla přesně ví, kdy je čas venčení. Hodinky slouží k tomu, abychom si

čas uměli představit jako jasnou míru a číslo, což jsou údaje na kterých stojí fungování moderní společnosti.

Čas si představuji jako slet okamžiků, což jsou po sobě jdoucí nevratné události, které se rodí na základě prostoru a osobního psychického rozpoložení. Tyto ubíhající momenty svou nevratností zároveň tvoří naši minulost. Čas tedy chápu jako stálý objem hmoty kolem nás, kterou si uvědomujeme jako “ted”, nebo jako určité poznání (čili minulost) a na to navazující představy budoucnosti. “Ted” je pojem velmi neurčitě vyložitelný. Můžeme zde vzpomenout na Zenonův letící šíp, případně zmínit moderní neurovědecký pohled, který tvrdí, že “ted” trvá v lidském mozku zhruba 3 vteřiny.

Pochopení času zajímá především obor filosofie - s přesahy psychologů a přírodovědců. Při taktovémto mezioborovém bádání, a takové rozšířenosti problematiky, nejspíš nelze nabídnout jednoznačnou a všeobsahující definici, která by zároveň nerozporovala s jiným pohledem. Nejspíš nejobecnější pojednání o čase jsem si přečetl v Ottově naučném slovníku:

O čas.e není možno dáti definici jako o pojmu složeném, a cokoli se v tom ohledu za definici vydávalo, objevilo se napotom, že jest pouhá diallela více méně zakrytá, to jest, že to, co se mělo definovati, už se předpokládalo a v přísudku věty znova jen poněkud jináče vypovědělo, na př.: čas. jest číslo proměny, nebo míra pohybu a j. p. Ale ze zkušenosti člověk ví, co jest čas., a zbývá toliko vyložit, jak vzniká, jak se tříbí a zdokonaluje představa čas.u, což skládá úlohu psychologickou.” ... “Kdyby nebylo měny a zpomnění (reprodukce), nebylo by čas.u; zastavení nebo zrychlení této měny, bolest a touha, slast’ a lopota přispívají k uvědomění představy o čas.e a k jasnějšímu poznání jeho povahy.” ... “Mezi dva a dva členy vkládáme nové řady (v den hodiny, v hodinu minuty, v minutu vteřiny), řada časová zaplňuje se rozdělovacími body, houstne, až zhoustne v jedinou nepřetržitou (plynulou), neomezenou přímku, jakožto symbol věčnosti. ¹

1.2. PŘÍKLADY FILOSOFICKÉHO CHÁPÁNÍ ČASU

Zénon z Eleje (cca. 490 př. n. l. až cca 430př. n. l.) byl řecký filosof, který patřil do Elejské školy, což je první antický filosofický směr, který se zabýval řešením obecných otázek. Hlavní postavou tohoto myšlení, a zároveň učitel Zenona, byl Parmenidés. Čas je zde popisován do jisté míry ve výkladu pohybu.

Zenonův paradox letícího šípu: Filosof tvrdí, že vystřelený šíp, který pozorujeme v jakýkoliv okamžik jeho letu, se nachází na jednom místě, což znamená, že je v klidu v každém okamžiku svého letu. Vyplývá z toho, že šíp se nepohybuje.

Dnes si pohyb představujeme například jako rychlost, tudíž zkoumáme změny polohy tělesa v čase.

Aurelius Augustinus (13.11.354 až 28.8.430), čas chápe jako minulost, současnost a budoucnost. Tímto pojetím si klade náboženské otázky, na které těžko hledá ve svém přesvědčení odpovědi.

“Obrací-li se však nějaká těkavá mysl ve své obrazotvornosti k minulým věkům a žasne, že Ty, všemohoucí Bože, Stvořiteli a Zachovateli všech věcí, Tvůrce nebe a

¹ Ottův slovník naučný : Ilustrovaná encyklopedie obecných znalostí. Praha : J. Otto, 1888-1909. 28. sv.

země, jsi po nescetné věky zůstal nečinným, než jsi přiložil ruku k tak velikému dílu, ať se zastaví a procitne ze svého snění, poněvadž jeho údiv jest bezdůvodný. Jak totiž mohly uplynouti nescetné věky, jichž jsi nestvořil Ty, jenž jsi přece Původce a Zakladatel všech věků? Nebo jaký čas mohl býti, jenž by neměl od Tebe svůj původ? Poněvadž jsi tedy Tvůrce všeho času, jak možno říci, že jsi byl nečinným, byl-li před stvořením nebe a země čas? Vždyť právě ten čas jsi vytvořil a nemohl přece uplynouti žádný čas, než jsi stvořil čas. Nebyl-li tedy čas před stvořením nebe a země, jak jest možno se tázati, co jsi tehdy činil? Kde nebylo času, tam nebylo ani "tehdy"..."²

Čas, ve spojitosti s religionistikou, je dle mého názoru samostatný pojem, k jehož pochopení je zapotřebí nejprve věřit v Boha, nebo jiný symbol. Určitě zde můžeme v mnohých případech nalézt definici věčnosti, která se v jiných odvětvích naší kultury nejspíš nevyskytuje.

1.3. POSTUP POZNÁNÍ

Rozhodl jsem se nejprve zásadním způsobem ovlivňovat čas sám sobě. Vytvořil jsem si tedy malý pracovní prostor bez přístupu světla a vnějších vlivů. Přesunul jsem přemýšlení a svůj život do sklepa mého domu v Praze. Do místnosti jsem umístil starý psací stůl s psacím strojem a vydával jsem se do ní bez telefonu, hodinek a čehokoliv jiného, co udává čas. Mimo toto vybavení zůstalo v prostoru všechno původní, což jsou staré věci mojí rodiny, kotel a bojler. Byl jsem zde tedy jenom já sám se svým časem tak, jak ho vnímám já. Byl jsem zde zároveň velmi nekomfortně a stísněně, což umožnilo soustředění se jenom na práci, která spočívala v samém pochopení času, který jsem v tomto prostředí nemohl prožívat v cyklech tak, jak jsme zvyklí.

Psal jsem zde na psacím stroji všechno ,co jsem k tématu už zjistil, a všechno, co mě napadalo. Je tedy nutné prohlásit, že vložené originální texty jsou nedílnou součástí celého textu této bakalářské práce, přičemž v nich není dodržena formální úprava, diakritika a pravopis. Jsou to čisté asociace napsané bez možnosti pozdějších úprav. Vzhledem k zápalu do sdělení myšlenky a k těžkosti ovládání klasického psacího stroje

² AUGUSTINUS, Aurelius. Vyznání. Páté vydání. Naklad. Kalich, 2006. 568 s. ISBN 80-7017-027-1

je v textech celkově velká chybovost, která vyžaduje pozornost čtenáře. Každý takto originální text byl pro mě výchozí pro část této práce.

obrázek 1 : vlastní fotografie prostoru

čas v mém domě právě sedím asi ve 26let staré budově kterou psatvil můj otec s rodinou. rodina tenkrát byla hlavně moje máma a brácha se setrou, ale to bali děti. histori naši rodiny a mého vzniku-je příchodu na svět je moc složitý a času se moc netýká. každopádně táta který už nežije, protože mě měl v 58 letech nechal v tomhle domě svůj život. nejspíš všechno co viděl a co chtěl natlačil do tohledle prostoru. je to vpodsttě X let jeho života v jedné stavbě. tuhle stavbu ale kromě práce mojí rodiny vytvořilo to jak jak jí užíváme. zejména od doby kdy jsem schopný fungovat aspon částešne jako dospělá osoba je tento dům velkmy společenským místem. mož nás píš ekvivalent námětsí než rodiného domu. mám spoustu p přátel a mý přátele byly vždy přáteli mých rodiču. všechno co se tu kdys nimi stalo tu určitým způsobem zustalo. tahle stavba zažila víc času než je člověk podle mě schopný pochopit. jednoduše několik lidí se tu podepsalo, prože tady straávalo několik zásadních chvil v životě. at už tady prožívali první lásku, nebo první opilost. nebo řešení prvního vážného problemů u večere, nebo vlastně i dobré jídlo a znovu všechny ty věci které jsem už vypsal ale bez prvenství, protože se to slále dokolo opakuje. všechno tohle nas tu ovlivnuje a nějak se k tomu stavíme. a to že nás tu ovlivn ovlivnuji tyhle události formuje náš protor. dům je strý tam kde se nejvíc chodí ej je ošlapaná dlažba a tam kde se ne jvíc sedí je odrbaný stul a potrhaná židle. tam kde táta nejvíc kouřil je žlutá zed. všechny tyhle události nejsou jenom necelých 30 let je to X zážitků. X okamžiků a platí li to oče čem tu píšu a je to jeto že čas s nevnímáme jako fizilální veličinu ale jako jednitlivé momenty a-u- které si ukládám a žiejem je tak tomuto domu je v přepočtu X generací. proto si myslím že chci li pochopit jednotku času tak na sebe mu sím obrazně i reálně vzít tíhu tohot všeho... sedím už celkem dlouho ve sklepe mého domu. není tu okno. mám tu starý psací stroj Valentine. je to zn. OLIVETTI, krásné zařízení. dal jsem si ho na stul který je z továrny mého dědy, kterého jsem v zhladem k věku otvce samozřejmě nepoznal a píšu. píšu co si myslím o čase pod tího tohoto domu. pod tího času a usíli celého života mého táty milana a tího zážitků a energie někol ika lidí který tu prožili několik momentu které si pamatují a **FORMOVALI JEJICH ŽIVOTY FORMOVALI JEJICH ŽIVOTY!**

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

1.4. SMYSLOVÉ VNÍMÁNÍ ČASU

POČÍTÁNÍ ČASU ZRAKEM, SLUCHEM, CHUTÍ, HMATEM A ČICHEM

Lidské oko zaznamenává circa 20 obrázku za vteřinu, ze kterých tvoří náš mozek plynulý obraz. Kdybych tyto jednotlivé obrázky rozsekal na jednotlivé nehybné fotky, tak se blížím Zenonovu paradoxu o Letícím šípu.

Srovnal-li bych tyto údaje s měřením času na hodinkách, tak je tento samostatný nehybný obrázek základní jednotkou času pro lidské oko, podobně jako je jedna sekunda základní jednotka ve fyzikální definici času. Tyto obrázky mohu pojmenovat okamžiky, momenty, nebo teď.

Ve filmu se používá 24 políček za vteřinu, tudíž kamera zaznamenává každou 1/24 vteřiny nehybný obraz. Rychlostí promítání a navazujícím pohybem vzniká plynulý obraz.

Teoreticky z toho vyplývá, že můžeme vteřinu rozdělit na circa 20 až 30 jednotek času, mezi kterými čas neplyne, protože ho nevidíme.

Sluch nám umožňuje poslouchat pravidelný tikot hodin. Není-li ale ve zvuku pravidelnost, nebo jsme-li rušeni více zvukovými vjemy, tak se náš čas stane na základě sluchu různorodým a plně se mu přispůsobí. Tuto teorii si můžeme doložit při poslechu jakékoliv hudby, která nás vtahuje do děje díky svému rytmu. Z hudby máme stejně nekonečné pocity očekávání, nebo pocity štěstí z gradace, které vnímáme například i z filmu, divadla, nebo vlastního pohybu. Můžeme si uložit do paměti melodii, nějaký pocit nebo rozpoložení, díky kterému nám čas může vybočit z normální osy.

Z tohoto vyplývá, že hudba je skvělý nástroj. Promyšleným rytmem můžeme dobře ovládat vnímání lidského času.

Náš apetit je silný chronograf a může dávat stejné impulsy jako prožitek z hudby. Jídlo sestavuji tak, aby fungovalo jako celé menu, ze kterého vzniká ucelený obraz. Rychlost času zde opět určuje očekávání a síla zážitku.

Jako předkrm si dám kousek sýra, který doplním vhodným vínem, a vznikně tak jeden pocit, který si uložím do paměti. Z těchto vzpomínek samozřejmě později čerpám, utváří mou osobost a dávají mi zkušenosti, díky kterým se příště rozhodnu, co udělám.

V tomto případě budu moci příště charakterizovat to, co mi chutná. Tvořím tak silné prožitky, které řídí můj proud času. I když sníst sýr a zapít ho vínem bude trvat asi 10 minut, a možná ještě dalších 15 minut budeme mít výraznou doznívající chuť v puse, tak časově máme v hlavě pouze jeden moment. Čas tedy díky chuti uplynul velice rychle.

Jako v jiných případech se nám díky chuti objevuje jev očekávání, radosti a smutku. Čekání na hlavní chod může trvat kolem 20 minut, které nám mohou ve srovnání s 20 minutami co jsme jedli předkrm, připadat jako několikanásobně delší doba.

Chuť naše vnímání reality může ve spojitosti s dalšími činiteli poměrně dobře ovlivnit, a možná právě proto není možné díky ní čas měřit tak, jak jsme zvyklí na hodinkách. Prožíváme momenty, které v podstatě nejsou časově definovatelné.

Podívejte se na svou večeři. Zdaří-li se vám, možná si dnes dáte salát z místního pole s plátky hrušek z Chile, úžasně chutnou gorgonzolu z Itálie se skopovým žebírkem z Nového Zélandu, pečenými brambory z Idaha a červeným vínem z Francie. Kolik různých tvůrčích a novátorských lidí spolupracovalo na těchto dvou zmíněných scénářích, aby je zrealizovali? Tisíce. Od člověka, kterého prvně napadlo začít pěstovat jídlo, přes jedince, jemuž připadala šťáva z hroznů dostatečně zajímavá, až po Leonarda, který jako první nakreslil létající stroj, člověka, jenž kousl do plesnivého sýru a řekl si, že je to ale chutné, a vědce, inženýry, tvůrce softwaru, sedláky, farmáře, vinaře, přepravce, maloobchodníky a kuchaře. Ti všichni mají na onom scénáři svůj podíl.³

Neurovědec Michael S. Gazzaniga rozvádí v tomto úryvku z jeho knihy výkony lidského mozku a s nimi spojenou spolupráci a tvořivost mezi nepříbuznými jedinci, což je podle něj jedna z rozdílů mezi lidskou a zvířecí říší. Tato citace je pro mě ověřením mého tvrzení, že chuť působí výrazně na lidský mozek. Člověk vytváří mnohaleté úsilí po snaze dosáhnoutí zážitku z jídla, a proto chuť a celý proces, který jejímu dosažení předchází, vytváří část našeho prostředí, a tím i část našich životů, což jsou pojmy, které nelze oddělovat od plynutí času.

³ GAZZANIGA, Michael S. Kdo to tady řídí? aneb svobodná vůle a neurověda. První vyd. Praha. Naklad. Dybbuk, 2013. 219 s. ISBN 978-80-7438-081-5

Sáhnout si na čas není fyzicky možné. Když se chci něčeho dotknout, tak na to čekám, a trvá to, pak se toho na jedninou vteřinu, v úplném okamžiku, dotku a prožitek mám intenzivnější, než když jsem měl hodinu ruce v kapsách. Proto je hmat opět nástrojem k prožitkům, které jsou ukazatel našeho času.

Podobě je to nejspíš s čichem. Považuji ho za jeden z nejsilnějších smyslů. Po vůni mě přitahuje pokrm, a vím že, mi bude chutnat. Stejně tak mě přitahuje partnerka, a vím, že k ní budu něco cítit, dokonce je fakt, že lidé, stejně tak jako zvířata, hledají svoje partnery podvědomě podle pachů. Jestliže by nám vůně našeho protějšku neseseděla, tak nejspíš nemáme předurčení na geneticky silné a zdravé potomky.

Všechny tyto smysly máme proto, abychom vnímali svět kolem sebe a vstřebávali zážitky, které vytváří naše prostředí. Bez zážitku, žití, vědomí, bychom možná čas byli schopni vnímat konstatně. Tím, že se člověk a jeho vnímání vyvíjí, a my toužíme po poznání a nic kolem nás není stejné a my to všechno pozorujeme, očíháváme, ohmatáváme, ochutnáváme a slyšíme, tak to na nás v malých okamžicích působí. Právě tyto okmažiky jsou tou veličinou, kterou my čas vidíme v naší hlavě.

Den, dle mého názoru, nemá 24 hodin, ale má “x” okamžiků, a každý tento okamžik nám tvoří čas. Budu-li mít pouze jeden okamžik za den, nejspíš mi bude 24 hodin připadat delších, než když jich prožiju více, protože se budou ve zbytku tohoto limitu nudit. Není to ale pravidlem, bude-li můj okamžik dostatečně intenzivní, mohu se dostat do stavu “Flow” a realitu kolem sebe popřít. Den mi pak uteče lusknutím prstu.

1.5. FLOW

Plynutí, neboli “flow”, je pojmem pozitivní psychologie, což je věda zabývající se kladnými emocemi jako je radost, štěstí nebo láska. V mojí práci jsem již tyto pocity přirovnával k rychlému plynutí času. Mezi hlavní představitelé tohoto oboru patří původem maďarský psycholog Mihaly Csikszentmihalyi, nyní žijící v USA, který se jevem plynutí zabývá již desítky let.

Ve své přednášce z února 2004 říká: *“...můj výzkum se soustředil spíše na pochopení toho, kdy se v každodenním, běžném životě cítíme opravdu šťastní? Výzkum jsem za*

al asi před 40 lety sledováním kreativních lidí (nejdříve umělců, vědců i jiných) a snažil jsme se pochopit, co je vede k pocitu, že má smysl strávit život prací na věcech za které mnoho z nich nečekalo ani slávu, ani žádné jmění, ale které dávaly jejich životu smysl a které stály za to”⁴

Tento vědec došel k závěrům, že člověk má možnost se v určitých momentech dostat do stavu extáze*, ve kterém není schopen vnímat realitu, a že tyto stavy nám mohou přinášet pocit štěstí a uspokojení.

**Extáze (z řeckého εκστασις) je označení stavu, ve kterém člověk nevnímá své okolí a prožívá pouze psychické blaho, většinou na úkor fyzického. Extatický stav byl od pradávna součástí či vrcholem náboženských rituálů a představ.⁵*

obrázek 2 : z filmu Amadeus, USA 1984, Miloš Forman

⁴ Mihaly Csikszentmihalyi: O flow, štěstí v „plynutí“. TED Ideas worth spreading [online]. Filmed Feb 2004. [cit. 2017-05-26] Dostupné z: https://www.ted.com/talks/mihaly_csikszentmihalyi_on_flow?language=cs .

⁵ Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001. Last modified on: 6. 9. 2015 [cit. 2017-05-26]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Extáze_\(stav\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Extáze_(stav))

Tento stav nazývá “flow” a popisuje ho nejlépe na práci jednoho konkrétního hudebního skladatele. Tento umělec uvádí, že daří-li se mu skládat hudbu, zažívá pocit při kterém neovládá svoje tělo, sleduje pohyb rukou a je soustředěn jenom na práci. Osoba takového hudebního nadání si zapisuje značky, pod kterými si dokáže představovat skladbu tónu a zvuků, které ještě před tím nikdo nevymyslel a neslyšel.

Obdobný stav plynutí nemusíme zažívat jenom při naší práci, ale může nám k tomu napomoci i prostředí. Pohybujeme-li se ve velkém davu lidí, který prožívá aktivitu nepatřící do běžného života, tak nás atmosféra může snadno pohltit a unést do jiné reality, která má svou vlastní časovou přímku (extáze). Za tyto místa mohu považovat například závodiště, nebo velké stadiony. Tato místa a obdobné stavby, ve kterých je možné podobné pocity prožívat, byly součástí všech velkých civilizací a historických období.

Třetí možnost prožití flow je poněkud protikladná, nejedná se o stav radosti, ale naopak o apatii. Je to běžný stav prožívaný v koupelně na toaletě, při cestování, nebo při sledování televize.

Flow tedy znamená stav, ve kterém se např. zcela ponoříte do pohlcujícího procesu tvorby něčeho nového a nemáte dostatek pozornosti pro věnování se okolním věcem, kterými může být i to, jak se cítí zrovna vaše tělo. Můžete zapomenout pít, nejste schopni cítit unavu nebo přestanete řešit své problémy. V podstatě není v těchto chvílích možné dělat danou věc opravdu dobře a přitom mít energii a pozornost na to, abyste cítili, že existujete. Tím, že dočasně pozastavujete svou existenci, tak pozastavujete i svůj čas.

1.6. SAMOTA

Silné okamžiky jsou ty, které propojují veškeré smysly, čímž vnímáme naše okolí na maximum. Nejspíš se jedná hlavně o vztah. Lidská sexualita je ten nejprimitivnější smysl. Věřím tomu, že člověk měl chuť se milovat dřív, než měl chuť k jídlu. Je to zároveň pud, který byl v civilizaci vždy uchováván a pěstován, protože bychom bez něho nepřežili.

Myslím tedy, že sdílení a láska je důležitý činitel pro zábavu, smutek nebo vztek. Tudiž ovlivňuje naše vědomí a tím pádem náš čas.

1.7. ZTRACENÝ ČLOVĚK

Pocit flow jde vyvolat i uměle řadou látek jako je alkohol a jiné. Tyto látky jsou obrovským zlodějem času, a převážně z nich nevychází nic dobrého. Přesto mohou zpustit určitý pocit uspokojení a úprku před rutinním životem. Každý z nás má touhu nevnímat čas takový, jaký je. Potřebujeme občasné vykojení ze zaběhlých cyklů. Jsou to důvody, kvůli kterým se necháme vtáhnout do děje filmu, pozorujeme sportovní klání, posloucháme hudbu a nebo milujeme. Kdyby každá vteřina a každý den byl stejně dlouhý, tak bychom se pravděpodobně zbláznili.

Alkohol... Možná je toto jedna z příčin, proč se člověk stane alkoholikem. Každý den ráno vstane v 6 hodin, jde do práce kde dělá stejnou činnost 8 hodin v kuse a pak jde domů, kde ho nic nečeká. Tento člověk se proto dobrovolně "vypne" a nechá svůj čas plynout. Jeho mysl nemá žádné starosti, svět okolo je o něco rychlejší, jeho tělo se hýbe samovolně a stačí ho tedy jenom pozorovat. Vidím kolem sebe i osobnosti, které jsou naopak velmi sensiblní a tvůrčí, snaží se všechno pochopit a řeší si sami v sobě spoustu otázek, kterým nerozumí. To jest také kategorie lidí, která vyhledává tohoto zloděje času, aby mohla aspoň na moment vystoupit ze svého těla a nepřemýšlet. Takto tvůrčí osoba se nejspíš pohybuje často na okraji zešílení. Text amerického spisovatele Charlese Bukowského:

"tenkrát se u mě pařilo pořád, ať už jsem byl doma nebo ne. člověk ani nevědě, kdo přijde a kdo ne. chodil tam kdekdo. jak prima lidi, tak žádný nevinátka. pařilo se tam v jednom kuse. jakej je smysl pařby? prodloužit štěstí. a jak na to? stačí vypláznout dva dolary a nějaký drobný a máte pokoj plnej řečí a bzučení zářivek pro šest až sedm lidí.

jednou takhle v noci, byla tma jako v pytli, se probudím v posteli a jsem opilej, ale hlavu mám překvapivě čistou - v komůrce je krásně vymeteno, po smutku a beznaději ani památky. opřu se o loket a rozhlídnu se po pokoji. jak se zdá, nikde nikdo. jen

prázdná lahve od vína se rýsují ve světle měsíce. nechutný a těžký bude čekání na ráno. ohlídnu se za sebe do postele a pod přikrývkou vidím lidský tělo.”⁶

Konkrétních důvodů proč se napít a zapomenout na svět kolem sebe je více, než jenom dva, v zásadě jde ale o druh útěku a hledání. Proto “ztracený člověk”.

1.8. NEMÁM ČAS

Fenoménem dnešní doby je nemít čas. Doslovný výklad by mohl znamenat, že nemám u sebe zrovna hodinky, ale reálný význam je, že dnešní člověk nestíhá všechny činnosti, které se mu nabízí.

Toto vnímání času platí na každou osobu zvlášť, a to podle jejího duševního rozpoložení, podle lokality, ve které žije, a podle jejího věku. Čas se pojí s prostorem, jeho vnímání může být tedy naprosto odlišné díky různým prostředím. V každé národnosti zaznamenáváme obrovskou odlišnost pojetí času a s tím spojené odlišnosti v plánování a organizaci společnosti. Tyto rozdíly se projevují nejvíce, porovnáme-li národ žijící v teple u moře a národ např. střední Evropy jako jsme my - Češi.

⁶ BUKOWSKI, Charles Zápisky starého prasáka. Druhé vydání Praha. Naklad. Argo, 2005. 207 s. ISBN 80-7203-688-2

CHCI ZJISTIT CO JE ZLODEJ ČASU

Debatami, bádáním, psaním, přemýšlením jsem možná už čas částečně pochopil jak člověk čas vnímá. cílem pro mě byl o vymyslet něco jak bych rychlost času člověku ovlivnil myslím ale že se to nikomu nikdy nepodaří. aspon tedy bude li to chtít cíleně ovlivnovat. Lepší slovo než ovlivnovat asi je stanovit si to dopředu. tím myslím že se nikomu nepovede říct si že udělám věc na kterou když se bude jistý pozorovatel soustředit tak mu čas poběží rychleji nebo pomaleji. vlastně je vtip v tom že se na to musí pozorovatel soustředit. líbí se mi jak je tohleto vnímání času načasované v koncertech vážné hudby, nebo při opeře. uprostřed dění je dirigent a ten má ve své hlavě přesný metronom, nemůže se nechat unést nepřesným tikáním hodinok v hlavě. přičem podle svého metronomu v hlavě organizuje ostatní, ostatní jsou v tomto případě hráči, případně i herci, kteří se řídí hudbou, jedná si li o divadlo .. tohle všechno co mi vidíme resp. co dirigent "tvorí" na nás působí a vytváří náš čas vytváří čas tak jak pro nás skutečný. myslím si že skutečný čas je tak jak ho vnímáme a ne tak jak tiká na hodinkách ..jsme li ale pozorovatelem tohoto koncertu takmusíme se na pozorované dílo soustředit a soustředíme li se tak nám i přes to můžou některé pasáže připadat dlouhé, ale pak to přijde s očekáváním velkého závěru který vnímáme skrze uši se nám čas prodlužuje ještě o něco více, je to nedočkavost, pak ale ten závěr přijde, rozbrečím se a i lidi okolo které to původně příliš nezajímalo tak se dojmou. je ale jisté a léty prověřené že čas hraje v tomto směru velkou roli, protože, neoseděli bychom li si to dvě hodiny před tímto záavěrem tak bychom nebyli na prožitek který si z toho jediný pamatujeme připraveni. možná je tedy čekáním jeden z důležitých zloděju našeho času. přičemž bez čekání by nebylo mnohdy vzniknout některé zážitky. na zážitcích je zajímavé to že si pamatujeme zlomek času, okamžik.. okamžik je zásadní slovo, na počet okamžiku které během dne prožijeme se počítá čas v hlavě.. a čas v hlavě je ten jak vidíme svět okolo sebe. odběhl jsem od zloděje... JSEM předsvědčený že existuje v dnešní době fenomén úspěchu, nebo možná ho můžu pojmenovat fenomén cesty, nebo cíle. Možná nebo zcela jistě se lidé dnes moc ženou za svými cíly. tento fenomén se ale nejeví více projevuje tím že všichni říkají jak nestihají a že nemají na nic čas.. sami se ale okradou, protože si stanoví cíl který když dosáhnou tak mají další vývoj další návaznost na nové cíle.. podle mě ho ale většinou spíš nedosáhnou. Konkrétně já chodím do školy, na základě které mám praxi, která se překlenuje ze získávání zkušeností pro budoucí práci spíš na fulltime vytižení jak psychické tak fyzické, a byl to vlastně kdysi možná můj cíl. ale teď ho možná mám a možná stejně nejsem spokojený, protože jsem zjistil že realita vydělávání peněz v mém oboru je možná do jisté míry nudná tak jsem si minulý měsíc dal cíl odjet s mojí milovanou slečnou na dleší dobu někam na exotickou pláž.. povedly se mi na to vydělat peníze jednodušeji než by mě na začátku studií napadlo, ale co byl tedy vlastně můj původní cíl. pracovat vydělat, nebo jenom tvořit. jestli tvořit tak se mi to povedlo povedlo se mi to asi ve všech případech, ale za vrchol považuji po cestě vždycky něco jiného.. hlavně at už to je a všichni jsou spokojení a můžu

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

poslat fakturu a zákazník je spokojený a mám úspěch a hlavně můžu konečně odjed a odpočinout si.. před něke-la- několika řádně jsem tohle pojmenoval fenomén a kritizoval to.. každý to tak dnes asi má.. je tohle ten zloděj času,?!

MŮS9M-P5EM73BET-V90 PRAGMATICKY

musím přemýšlet více

už jse, při zkoumání tématu přemýšlel a vymyslel, nevymyslel spíš našel historickou událost, nezbohybnitelnou věc která je děsivá a udává směr pro vytvoření něco ho do mojí práce

HISTORIE KAMBODŽI... mezi roky 1975-9 nepletuli se existoval v kambodži diktátor jménem polpot a ten nepopíratelně čas zrušil. je to tedy ten největší zloděj času co kdy existoval všechny a všechno ovládal. ovládal je tak že zrušil peníze a status rodiny. říkal jsem spustošená země a musíme se nastartovat nejprve zemědělsky. to dává asi smysl, ale nesměl by mít p ehnané cíle.. aby ti co měli napovel zemědělské skupiny neměli problém hlásili splnění techto cílu a nedávali lidem j st.. lidsky život, věc která je nade vše, tak v tuto chvíli neměl velkou hodnotu. všichni měli stejný černý oděv b yli jednotní, nerozlišitelný. jenom pr covali, nevěli po č pracují a kvůli komu pracují, svojí zemi neměli rádi, nechtěli ji budovat, a asi o tom nepřemýšleli.. přemýšleli nejspíš o tom aby přežili. pdle věcí co jsem viděl a četl tak je vždy nehledě na denní doby někdo vzbudil a šli pracovat.. to je jasné popření času ale ja ho zásadněji vnímám v tom že nikoho nemá e a děláte něco co ani nevíte proč děláte. čas vám ubíhá ž e ani nevíte jk, nevnímáte ho.. to je popření času.. podle jediné možné ovládání času které může m cíleně a vědomě tvořit..

natočíme li fil tak pozorovatl tak je v časové ose kterou jsme mu vymysleli.. ale jestliže ho to nezajmá tak s tím nic neuděláme.. sahl nemeli ale někomu na život a chceme aby pa řezř----- pracoval tak mu čas zrušíme.

zásadní je také rodina. někdo kdo nám je blízký a můžeme s ním sdílet naše okamžiky. protože když je nesdílíme tak to nejsou už okamžiky-ale-pestu-- které si pamatujeme ale postupně vymizují.. myslík že nadšením tím padem zapomatování vzniká sdílením. mám přeci z něčoho větší radost když z toho má radost ne kdo se mnou.. klidně stačí aby se vaše dítě koukalo na film a vy se nekoukali s níkm.. proto si všechno navzájem ukazujeme a proto existují soc. sítě v dnešní době.

POKRAČOVAT

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

UKRADNOUT ČAS

nejhorší zločin, který se ale nedá nikterak vyřešit. jak ne komu dokážu že odcizil čas. já si vlastně myslím že čas nedokážeme vůbec ani spočítat natožto abych někomu řekl kol času mi dluží, protože mě o tolik připavil. nehlede na to že to nejspíš není ani někdo ale spíš něco. provinil-li se někdo loupeží času je to stejné jako někomu vzít život. život tanejvětší hodnota co máme. pěstujeme si ho sdílíme ho s ostatními a hlavně ho chráníme. je na každém z nás jak život prožije a čím se během něj obklopí, ale někdy nám uběhne rychleji než počítáme a někdy je "nekonečný."

zákon

zábránit styku s rodinou.. vytvořit samotu
dát možnost výběru
stanovit cíl

TO VŠECHNO JE ZLODĚJINA! FENOMÉN DNEŠNÍ DOBY

ale možná největší loupeží je něvědět co dělám a proč to dělám. je to nejspíš něco jako ~~MOŽNOST VÝBĚRU~~ MOŽNOST VÝBĚRU kterou jsem si nahoře poznamenal. několikrát jsem už během života byl svědkem jak někdo kouká na televizi a ani neví proč na ní kouká a co v ní je. během toho co ubíhají obrázky pořadu kvůli kterému si ten dotyčný myslí že televizi spustil tak tam skočí několikrát reklama. zní to opravdu jako banální věc ale rozeberu-li to, zamyslim-li se nad tím tak zjistím že všechno něco stojí a všechno se platí a že díky zbytečnému trávení časuspoutu lidí tvoří vlastně zbytečné věci. je to moralizování všechno nemůže být produktivní a všechno nemůže být nekomerční. já vlastně mám kvalitní komerci daleko radši než ten druh jakého si uvědomělého podledu na svět který je dnes tak populární. tím konkrétně myslím že si radši vyberu kvalitní produkt než abych obíhal bleší trh, nebo že zaplatím lístek na koncert na který mi přišla pozvánka emailem než abych seděl na chodníku a poslouchal pouliční umělce. asi to není dobré vysvětlení toho co je komerční ale ono mě lepší nenapadá. ono asi není... zkrátka je mi milejší podpořit dobrou reklamu a veřejně uznávané věci věci než si nasadit brýle jako měl andy warhol říkat že doma nemám televizi. ale toleruji a chápu obojí a vlastně jak už asi vyplynulo hledám kvalitu v obojím a ve všem kde jí cítím. nevymezuji se. dnešní svět má ale podivné zvyklosti a hranice. pustím si internet a vybíhají na mě tisíce reklam a nejhorší je že mě vlastně zrovna tyto reklamy zaujmou. zaujmou mě proto že jsem zrovna včera hledal ubytování v londýně na booking.com a teď na mě vybíhají další nabídky, nebo dokonce i restaurace v centru londýna. nebo dokonce nabídky letenek do jiných evropských destinací. máme obrovskou možnost výběru a jsme jí neustále bombardováni. terorizováni... je to vlastně skvělé ani nadruhou stranu je mezi tím tenká a nestanovená hranice mezi hrozným a skvělým. tento výběr nám bere čas a je spojený s určitou tupostí. mám-li výběr ve 60 kanálech v televizi tak je přepínám. za několik dní si k televizi ale sednu a dělám to automaticky i když se na ni nechci zrovna nechci koukat. zkrátka mám tu možnost a jsem na to zvyklý. mozek je přehlacený a už to ani nevnímá. je to moc všemu, které se opakuje a já vlastně chtěl původně večeret ale sedám si během jídla k televizi. na co se soustředím. na nic

X--

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

NIC

na nic se nesoustředím. a nejhorčí je že vedle mě sedí moje
njemileši. že ze kterou jsem strávil třeba 20let života..
hučí do mě televize k tomu jím jídlo které jsem ještě dvě
hodiny před tím vybíral jako suroviny v obchodě a ztrávil jse
m s tím nejmn 3 0minut...a vzájemně se neposloucháme. jen
tupě sledujeme co se kolem nás děje. ale při tom sledování
z toho sjtejne nic nemáme. neví vlastně co se děje. každý
z nás občas promluví. televize mluví nonstop jídlo je super
chutné ale jeho chuť si epamatujeme.. takhle si představuju
průměrný život. je hr ozný nebo skvělí. mohli jsem si vybírat
v obchodě věci k jídlu, máme kde sedět a jíst a máme spoečnot
a zábavu. jen je všeho asi hodně moc velký výběr.

~~kde~~

krademe si čas sami sobě protože ho chceme takhle trávit
nebo si- nám ho ukradl ten ko neomezenou možnost volby tvo
ří. ten jí ale tvoří protože jí má proč tvořit. proto asi
ještě žádný člověk který by to dokázal nevytvořil zákon na
ukradení času. čas ukrást nejde. protože je kraden každý
den ~~k~~každému, nebo proto že neextuje.

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

SAMOTA

největší lidská hodnota je život. ale život musíme prosíť. aby jsem ho prožili kvalitně potřebujeme k tomu kvalitní prostředí. prostředí totiž tvoří naše zážitky a naše vnímání života tudíž i vnímání času. co znamená prostředí /environmet/ to je všechno kolem nás. banální vyklad ale asi je pravdivý. budu-li chtít prožít hezký okamžik obklopím se něčím co je mi příjemné. příjemná mi bude společenská restaurace kde mi dobře uvaří. ale jkmile mi to uvaří tak mi to musí i hezky nandat a když to bude hezky nandané tak mi to musí příjemná osoba přinést a elegantně položit na stůl musí u tohoto třeba i dobře vypadat a vonět. když to bude jíst musím na to vidět k čemuž mi pomůže dobře světlo a chci to všechno s někým sdílet. přeci mám li nějaký zážitek tak se stane opravdovím až když se o něj s někým podělím. i děti nás nutí koukat se na společně na pohádky a přitom asi už chápou že nás to příliš nezajímá. sdílení je důležitý moment života a když je to důležité pro život tak je to důležité pro čas. vyplívá mi z toho že člověk vs. prostor ve kterém se pohybuje je vztah tvořený převážné, nebo sáspn do jisté míry lidmy se kterýjmi v nich je. designer tomu může pomoci ale nedože to udělat dokonale. je vždy zásadnější vztah člověk člověk než vztah člověk a okolí. neživé okooí. jde vlastně o celkovou atmosféru a ta je tvořená vším. všechno není možné navrhnout, ale můžeme se pokoušet navrhnout většinu

budu li sám v krásném prostředí tak o čase stejně nebudu nic vědět protože se o zážitek s nikým nepodělím.

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

1.9. ČASOVÉ MAPY

Fenomén nestíhání a plynutí času v různých prostředích zkoumají v dnešní době mnozí biologové i v měřítku celých měst. Tito akademici proto vytvářejí chronomapy, které ukazují aktivitu města v různých časových úsecích, a tím i obecnou rychlost plynutí času vzhledem k lokalitě a denní době.

Matematicka Sandra Bonifiglioli, která se zabývá výzkumem strategie času říká: *“Existuje čas a prostor, a mezi ním je člověk”... “Čas není věc, a tak není uchopitelný jako prostor. V čase se realizuje vztah mezi lidmi různého zaměření, různých generací a různého sociálního a antropologického původu. Čas se musí stát předmětem dohody a schody”*.⁷

Tato vědkyně, se svým týmem, vytvořila rozbor italského města Bergamo. Město rozděluje na horní a dolní část a ukazuje jak odlišně funguje město v různých časových úsecích. Z údaje tak vyplývají např. zhoršené možnosti pohybu během dne nebo rušení spánku během noci díky střetu zájmů turistů a stálých obyvatel

Na území Hlavního města Prahy můžeme podobně čerpat z podkladů Geoportálu Praha, který díky signálu mobilních telefonů a dalších průzkumů zaznamenává pohyb obyvatel. Pro názorný rozbor jsem vybral tři typy map (*viz. následující stránka*).

Tyto údaje by měly být součástí výchozích hodnot pro tvorbu architektonicko-urbanistických studií. Z dat vyplývá, na kterých místech zaznamenáváme největší ruch, pohyb lidí a druh jejich činnosti, což jsou hodnoty, které můžeme v obecném pojetí přirovnávat k různým úrovním plynutí času. Například při cestě do práce nám zpravidla půl hodina připadá jako poměrně krátký časový úsek.

⁷ Dobrodružství vědy a techniky - zajetí času. TV dokument. Youtube [online] 16.11.2015 [cit. 2017-05-26]. Dostupně z: <https://www.youtube.com/watch?v=p3ona8uZdzM>

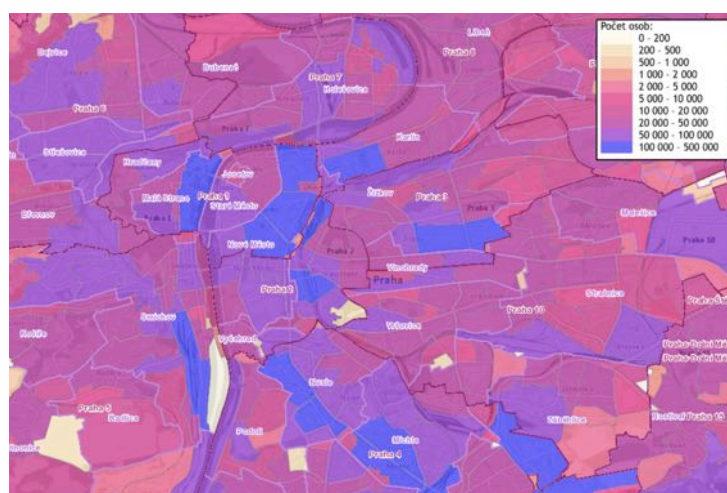
**Počet pracujících
obyvatel ve všední den:**

obrázek 3 : geoportál Praha, Dostupné z:

<http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapove-aplikace#.WSgEmzPyqu4>

**Počet tranzitujících
obyvatel ve všední den:**

obrázek 4 : geoportál Praha, Dostupné z: téhož

Hluková mapa:

obrázek 5 : geoportál Praha, Dostupné z: téhož

1.10. STANOVOVÁNÍ CÍLŮ

Celá společnost kolem nás se zabývá plánováním a sestavováním svého rozvrhu. Lidstvo jednoduše funguje díky počítání času na hodiny a zaznamenávání údajů do kalendáře. Každý z nás si tedy přirozeně stanovuje cíle a dochází k poznáním a činnům, kterým zpravidla předchází dlouhodobá příprava nebo nabývání zkušeností. Klasickým příkladem je investice času do vzdělání.

Konkrétně v číslech musím věnovat 6 let studiu na vysoké škole, které pak zúročím v praxi při tvorbě projektu, který mi zabere třeba jenom několik hodin. Myslím, že se tedy tímto pohybujeme ve zvláštním časovém rozhraní a nepoměru dvou linií. Věci, které jsem do svojí hlavy vstřebával několik dní, z ní potom dostanu během několika minut. Toto je jeden z těch momentů, kdy pozorujeme dlouhodobé zrychlování času vůči věku.

Jev na to navazující je stanovování přehnaných cílů, které člověk málokdy dosáhne, popřípadě když jich dosáhne, tak si je třeba nemusí ani uvědomovat. Osoba s dobrou prací měla dříve cíl tu práci najít, jakmile jí má, tak chce buď lepší, nebo se naopak nemůže dočkat dne, kdy ji přeruší a odjede na dovolenou.

1.11. MOŽNOST VOLBY

Domnívám se, že díky velké možnosti výběru dnešní člověk ztrácí mnoho času. Ať už myšleno přímočaře, ve formě např. několikahodinového hledání nejlevnějších produktů na internetu, nebo přeneseně, ve smyslu, že díky tomuto hledání se rodí obrovské týmy programátorů, grafických designérů a marketérů, kteří se tvorbou těchto nabídek musí podrobně zabývat. Vlastně to znamená, že si všichni tvoříme práci, a tím možná i krademe čas navzájem.

Kdybychom žili bez možnosti kvalitního výběru, tak nejspíš nebude společnost motivována k práci a různým jiným aktivitám. Zkrátka bude znuděná a unavená rutinou, což je moje představa socialistické historie na našem území.

Problém pro nás nastává, když atakování neomezenou možností volby a všehodostupnosti překročí jisté hranice. Tyto limity pravděpodobně nelze specifikovat a předem nastavit, protože se jedná o individuální působení v mnoho aspektech

obrázek 6 : restaurace rychlého občerstvení, zdroj: Facebook - McDonald's OC Chodov, publikováno 5.2. 2014, <https://www.facebook.com/McDonaldsChodov/?fref=ts#>

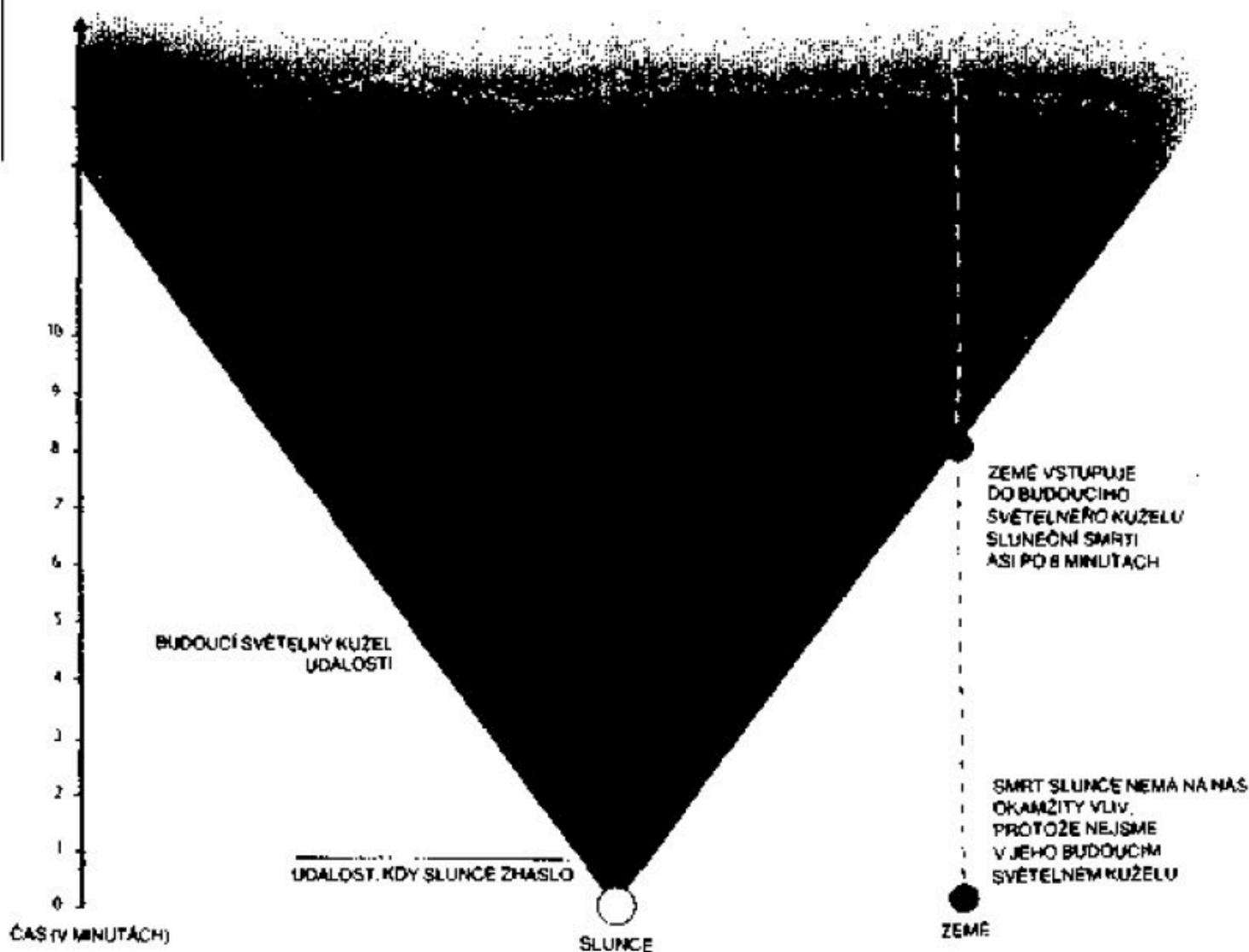
Výběrem v restauraci rychlého občerstvení neznalý člověk stráví velké množství času. Přehlcená a útočící nabídka se mi jeví jako velmi neproduktivní a graficky neatraktivní.

Např. prodejce rychlého občerstvení, který hlásí svou omezenou nabídku na ulici, nebo na stadionu, dává jasné sdělení jednoduchým klasickým způsobem. Působí nemoderně, ale čas strávený jinak výběrem nám může v tuto chvíli, stejně tak jako prodavač v obchodě, ušetřit.

1.12. PROSTOROČAS

Kdyby třeba najednou Slunce přestalo svítit, lidé na Zemi by si zprvu ničeho nepovšimli. Dokud se Země nachází vně budoucího světelného kuželu této události, nemůže událost dění na naší planetě ovlivnit. Až po osmi minutách, které potřebuje světlo k překonání vzdálenosti od Slunce k Zemi, bychom poznali, že s naší hvězdou není něco v pořádku. Teprve po této době totiž vstupuje Země do budoucího světelného

kuželu události, která se odehrává na Slunci. Ze stejného důvodu nevíme nic o tom, co se děje ve velmi vzdáleném vesmíru. Světlo, které k nám přichází od dalekých galaxií, bylo vysláno před milióny let a nejvzdálenější vesmírné objekty, které jsme schopni

obrázek 7 : světelný kužel události, zdroj: Stručná historie času - S.Hawking

Čas a prostor jsou věci které nemůžeme oddělovat od sebe. Vnímám proto důležitost prostředí ve kterém se člověk pohybuje. Všechny aspekty, které kolem nás jsou, formují časovou osu, kterou vnímáme. Prostor, který je spojený s časem, a de facto reaguje na naše činy, může mít mnohdy zpoždění. Když hodím kamínek do vody,

⁸ HAWKING, Stephen W. Stručná historie času. Od velkého třesku k černým díram. Druhé vydání Praha. Naklad. Argo: Dokořán 2007. 205 s. ISBN: 978-80-7203-946-3

tak ještě několik vteřin potom můžu pozorovat vlnky na vodní hladině a nemůžu je už zastavit. Je to nejsilnější spojení minulosti, přítomnosti a budoucnosti. Každý drobný moment, pro který se rozhodneme a následně vykonáme v přítomném čase, tak má svoje následky a nejde vzít zpět. Následky se projevují třeba změnou našeho prostředí. Děsivý je pro mě fakt, že budou-li dva časy/prostory daleko od sebe, tak prožívají svoje “ted” v jiném okamžiku. Co je nevratné teď na cizí planetě, tak je budoucnost pro nás. Co je nevratné teď na jedné straně oceánu, je třeba ničivou budoucností na druhé straně oceánu. Jak máme ve světle těchto faktů o svém čase rozhodovat?

1.13. SMRT

A STAV JÍ BLÍZKÝ

Americký psychiatr, filosof a spisovatel Raymond Moody, M.D., Ph.D. : “ *Mluvil jsem doslova s tisíci lidmi odevšud, kteří zažili počátek vlastní smrti, jakési její svítání, a přežili to. Velmi často šlo o infarkt, kdy se zastaví srdce a z kteréhož stavu byli resuscitováni. A ano opět na celém světě existuje pro tyto zkušenosti určitý společný model... Lidé s těmito zážitky říkají, že ať mluvíte jakoukoliv řečí, ať máte jákekoliv vzdělání, ať jste jakkoliv chytří, výřeční, či pohotoví, na popis této zkušenosti jsou slova krátká, řeč tu naprosto selhává a říkají nám kupříkladu, že prostor a čas, tak jak je známe, prostě v tomto stavu vůbec neexistují. O určitém okamžiku, vyprávěli mi, můžete říci, že trval jedinou vteřinu, stejně jako že trval celých 10 000 let a nebude v tom žádný rozdíl. Čas tedy v tomto stavu podle všeho neexistuje a lidé říkají totéž i o prostoru.*”⁹

Toto popření času je možná pochopitelné ale zcela neověřitelné a to proto, že se dá zažít doopravdy pouze jednou. Smrt je věc, která normálního člověka děsí asi nejvíce ze všeho. Jsem přesvědčený, že právě tyto obavy jsou hlavní strůjce lidské víry. Takovou víru v nadpřirozené si představuji jako něco, co nám může přinést stejně uklidňující a časově věčné pocity jako takto popsaná smrt. Otázka tedy je: zda se víra v posmrtný život zakládá na těchto výpovědích, nebo zda lidé, kteří si prožili tento mezičas, nebo možná lépe - výpadek, si ho vykládají právě takto, protože jim to přineslo

⁹ Brána smrti - Mezi světy, TV dokument 2013. Česká televize [online] nedatováno [cit. 2017-05-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10396652416-brana-smrti/212562262500006-mezi-svety/>

jejich vědomí jako představu, která se proměnila v realitu. Jedná se vlastně o takové snění. Proto, zde čas neexistuje.

1.14. DĚTI

Až na děti (které znají příliš málo, než aby se neptaly na věci důležité) pouze hrstka z nás tráví čas v údivu nad tím, proč je příroda taková, jaká je — odkud se vzal vesmír, zda tady byl odjakživa, zda se jednou obrátí tok času a následky budou předcházet příčinám, zda existují hranice lidského poznání. Jsou dokonce děti, a několik jich znám, které touží poznat, jak vypadá černá díra, co je nejmenším kouskem hmoty, proč si pamatujeme minulost, a ne budoucnost, proč, byl-li dříve všude chaos, je dnes kolem nás (aspoň zdánlivě) pořádek a proč vesmír je. V naší společnosti je stále běžné, že se rodiče nebo učitelé z dětských otázek vyvléknou pokrčením ramen nebo si matně vzpomenou na nějakou poučku. Někteří lidé vůbec nemají takové všetečné otázky v oblibě, protože ostře odhalují hranice našich znalostí. Avšak mnoho filozofických a vědeckých poznatků bylo nalezeno právě při pátrání po odpovědích na podobné dotazy.¹⁰

Tento text S. Hawkinga vnímám jako určitý doklad a rozvětvení myšlenky pro můj text “DĚTI”. Moji původní na stroji psanou úvahou, kterou tímto opírám o tento citovaný odstavec, si potvrzují výrok, že dětská duše díky svojí ryzosti a zatím malému poznání je ideálním terčem pro krádež času. Dítě je jednoduše bytost, která sama sebe může zahlcovat množstvím otázek a enormním rozsahem poznání natolik, že si samo sobě ukradne čas. Zároveň se bádáním a touhou po odpovědích formuje, a tudíž si linkuje svojí budoucnost více, než dospělý člověk. Jakýmkoliv vnějším vlivem můžeme poměrně dobře ovlivnit dítěti budoucí život, a tím pádem i jeho čas.

Dospělý člověk může mít již tolik zkušeností, díky kterým předem rozváží svůj úsudek a následky svého “ted”. Uvědoměle promýšlí každý krok a řídí tím svůj čas ve větší míře. Což znamená, že si náš mozek, na základě minulých podkladů, dokresluje možné budoucí obrázky před tím, než se skutečně stanou. To je jeden z rozdílů mezi dospělým a dítětem.

¹⁰ HAWKING, Stephen W. Stručná historie času. Od velkého třesku k černým dírám. Druhé vydání Praha. Naklad. Argo: Dokořán 2007. 205 s. ISBN: 978-80-7203-946-3

DĚTI

jak vnímáme čas
 vzpomínám si na období kdy mi bylo circa 6-7let. to je část života kterou si můžeme všichni dobře pamatovat včetně detailů... hlava už dostatečně přemýšlí a uvědomuje si věci a jsem dostatečně starý na to abychom si věci jednoduše pamatovali. je ale zvláštní jak jsme jako takovéhle děti vnímali čas. jsem si jistý, vím, že jinak než ho vnímáme dnes. zaprvé máme jiné priority než dnes. jiné věci nás nadchnou, tudíž se logicky bavíme něčím jiným než dnes a proto nám při jiných událostech přirozeně čas ubíhá jinak než při událostech v době naší dnešní dospělosti.. jednoduše by mě asi nebavilo strávit kuločkovou pistolí asi 2h v kuse, nebo hrát game boy. vydržel bych to pár minut a skončil bych.

nejpodstatnější vnímání času resp. rozdíl vnímání času dětí a dospělých je v tom že pro 7leté dítě jeden rok představuje 1/7 života a pro 70 letého muže 1/70 života .. to je jasný rozdíl pojetí času už teď. vzpomenu si jak jsme týden před Vánoci vnímali čas. já se těšil. věděl jsem že dostaneme dárky a že všichni budou v klidu a bez nervů. celá rodina týden před Vánoci byla dlouhá doba. dnes ani nevím že byl. nebo léto. mívám jsem 2měsíce prázdnin. od mého narození jsem je trávil u moře v itálii. moje rodina tam měl několik let karavana. vlastně tohle je první sezona kdy tam nepojeď zrovna včera jsem z vrátil z itálie kde jsem tenhle karavan nechal zlikvidovat. Každopádně jsem jako dítě byl každý rok circa 2měsíce u moře. připadalo mi to asi tak jako Irok života dnes. vždycky jsem se vrátil strašně ovlivněný, jiný než jsem pak byl tady. za tak krátkou dobu mě to stihlo ovlivnit - a- dnes si myslím že na mě perioda 2měsíců nemůže zanechat výraznější vliv. děti jsou vlastně velmi důležitá třída naší společnosti z hlediska času. mají toho bezesporu nejvíce jeden dětský den se může rovnat až několika dnům mým a ty se rovnají až několik dnům mé babičky. jak můžeme tedy říct že den má 24hodin. už jen podle toho podle mě jasněho vysvětlení to nemůže být pravda.

stejně tak jako se dá dětem čas velmi rychle formovat tak se jim dá daleko více krást. dítě není ovlivněno ve svém věku tolika povinnostmi. tudíž si přes dne, nebo přes týden nedává časové limity ani cíle. z tohoto pohledu je to vcelku ztracený člověk, tedy něco jako dospělý ztracený člověk. ale samozřejmě tomu tak není. myslím že každý obraz kterému dítě vytváří během jeho dětského období tak ovlivní jednoho život nebo může ovlivnit jednoho život. já si ododnes pamatuji několik scén z akčních filmů a to dokážu velmi svědomitě říct že jestli se něčeho děsím tak je to násilí. je to možná i pro to že jsem jako malé dítě na tyto filmy měl dovoleno koukat bez nějaké větší cenzury. tím že jako děti nemáme limity a termíny tak nejsme příliš omezeni a můžeme se soustředit a věnovat čemukoliv naplno a do té doby dokud nám tomu někdo nezamezí. zároveň dítě těžko přinutíme aby se obíralo o čas něčím co ho příliš nezajímá. těžko se dítě ponoří do studia když nebude chtít. když mu to někdo přikáže tak bude třeba studovat několik hodin v kuse ale možná se jenom bude učit něco na zpať a nebude tomu ani rozumět. vlastně každé malé, drobné zaujetí dítěte může být zásadní a zénit jeho čas už s výhledem na několik let. proto se dá dětem čas krást nejlepe jsou taková tabula rasa avšak se do nich ukládá rychleji než do nás. mají totiž více času na porozumění než máme my a mají i méně zkušeností které jim dovolují zásadní informace třídit od těch nepodstatných.

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

1.15. KAMBODŽA

Během Vlády Rydých Khméru v čele s Pol Potem přišly o život zhruba 2 miliony kambodžanů z celkového počtu kolem 7 milionů obyvatel.

Pol Pot, pozdější diktátor a vůdce Rudých Khmérů, navštěvoval jako dítě buddhistický klášter a později dostal stipendium na francouzské univerzitě v oboru elektroinženýrství. Po ukončení krutovlády byl odsouzen Rudými Khméry k domácím vězení kvůli obavám z čistek uvnitř strany. V tomto vězení také zemřel přirozenou smrtí. Strana Rudých Khméru byla následně zlikvidována vládou.

Po období francouzského kolonizování získala Kambodža v roce 1953 samostatnost v čele s králem Sihanukem. Za Sihanukovi vlády, která trvala do roku 1970, působila Kambodža jako klidné a svobodné místo, pod povrchem byl ale ve vládnoucí straně udržován politický tlak, který dával důraz na to, že král je rozhodující osoba po všech stránkách, a to navzdory tomu, že Sihanuk několikrát po sobě vyhrál demokratické volby, a jako král nesměl zasahovat do politického dění. Sihanuk kvůli tomuto i několikrát abdikoval z trůnu ve prospěch svého otce a aktivně zasahoval do politiky. Výrazným momentem jeho vlády je, že povolil pobyt vietnamským komunistům na území Kambodži a zpřetrhal diplomatické vazby s USA v důsledku obav ze svého svržení.

Během válečného konfliktu jižního Vietnamu (spojeného s USA) a severního socialistického Vietnamu, podporoval král Sihanuk sev. Vietnam tím, že mu zpřístupnil zásobovací stezky. Tímto a tolerováním pobytu vietnamských bojovníků se zpustila vlna bombardování části území Kambodže, které začalo USA v čele s prezidentem Nixonem v roce 1968. Toto rozsáhle bombardování bylo utajeno americké veřejnosti a mělo za cíl zlikvidovat krajinu pralesů, která sloužila jako úkryt vietnamským komunistům.

Simultánně s těmito událostmi se formovala kambodžská komunistická strana tvořená z Rudých Khméru. Tato skupina vytvořila svoje útočiště také v pralese, kde v čele s Pol Potem vytvářela plány na obnovu Kambodže. Jejich ideologický režim fungoval na podobných zvyklostech jako buddhistický klášter, kterým byl vůdce Pol Pot ovlivněn z období svého dětství. Nikdo v této straně nesměl nic vlastnit, musel zpřetrhat vazby se svojí rodinou a dostal přezdívku - stejně jako mniši v klášteře dostávají svoje

budhistické jméno a žijí v izolaci bez pozemských statků. Pol Pot je tedy revolucionářská přezdívka člověka jehož skutečné jméno bylo Saloth Sar, a který byl v roce 1963 zvolen vůdcem strany v čele s vizí, že obnoví minulou slávu Kambodži v ústředí s chrámem Angkor wat. Součástí těchto ambicí o znovunabytí kambožské slávy bylo znovuzískání různých území především ve Vietnamu. Od začátku tohoto svého působení na společnost vnímá Pol Pot jako nejčistější a nejvlivnější skupinu národa zemědělce. Dle této ideologické vize byl každý kdo nepatří mezi rolníky méněcenný. Vláda severního Vietnamu oplatila králi Si Hanukovi jeho podporu při zásobování tím, že nepodpořila partizánské boje Rudých Khmérů.

V následujícím období nastal v Kambodži vojenský převrat, který svrhl vládu krále Sihnuka, a k moci se dostal generál Lon Nol, kterého podporovala americká vláda. Generál Lon Nol tedy (jako vstřícný krok k USA) vyzval vojáky jižního Vietnamu aby opustili zemi, což se kvůli malé vojenské síle Kambodže nepovedlo. V tomto období vthrla do Kambodži vojska USA a jižního Vietnamu, která zahнала vietnamské komunisty hlouběji do země. Tato invaze byla vnímána kambožským lidem jako další vojenský nátlak a narůstala tak nenávist proti Americe, která odstartovala bombardováním, při kterém zahynulo několik stovek zemědělců (navzdory až pozdějšímu tvrzení prezidenta Nixona, který říkal, že bombardované oblasti byly neobydlené a neobhospodařované, a že tedy není nutné se kambodžskému lidu omlouvat). Toto vnímání vnější agrese způsobilo růst popularity Rudých Khmérů, kteří se spojili s vietnamskými komunisty a v roce 1975 obsadili hlavní město Phnom Penh - tímto mezníkem začala genocida v Kambodži.

Vůdce Pol Pot dal příkaz k odsunutí všech obyvatel na venkov, kde museli pracovat s vidinou hospodářského nastartování ekonomiky po ničivé válce, která zpustošila jejich zemi. Lidský život neměl v tomto děsivém období žádnou hodnotu. Všem obyvatelům byla zpřetrháná vazba s rodinou, jediný jejich zájem, kterého bylo docilováno terorem, měla být láska ke své zemi. Všichni byly oblečení do černého stejnokroje a byli nuceni za bídných podmínek pracovat na povel. Vzhledem k požadavkům odvádět nesmyslnou produkci nechali velitelé těchto pracovních táborů všechny občany hladovět. Jakákoliv difference nebo odchýlení od práce a extreních ideálů znamenaly smrt ve formě například brutálního umlácení. Za tuto odlišnost bylo považováno třeba i nošení brýlí, které v tomto pojetí symbolizovaly vzdělanost.

Spojitost kambodžské historie, Pol Pota a času popisují v textu “CHCI ZJISTIT CO JE ZLODĚJ ČASU” psaném jako volnou asociací na stroji.

obrázek 8 : pracovní tábor Kambodža, zdroj: http://blog.pse.ngo/summer-2016/?page_id=19

obrázek 9 : přesun z hl. města Kambodža, zdroj: <http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-10684399>

obrázek 10 : Cambodia 1975 to 1979, zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=EHXyLiVNU-w>

2. PROJEKT

2.1. NÁVRHY A SKICY

K procesu přemýšlení vždy zařazuji vedle diskuzí, bádání a poznámek i výtvarnou tvorbu. Je to nástroj, jak si uvědomovat a seskupovat nové poznatky a názory jinou formou, než verbální nebo textovou. Finální podobě mého projektu předcházela řada konkrétních návrhů, z nichž jsem se rozhodl některé uvést jako zaznamenání vývoje. Tuto kapitolu mohu tedy slangově nazvat “skicák”.

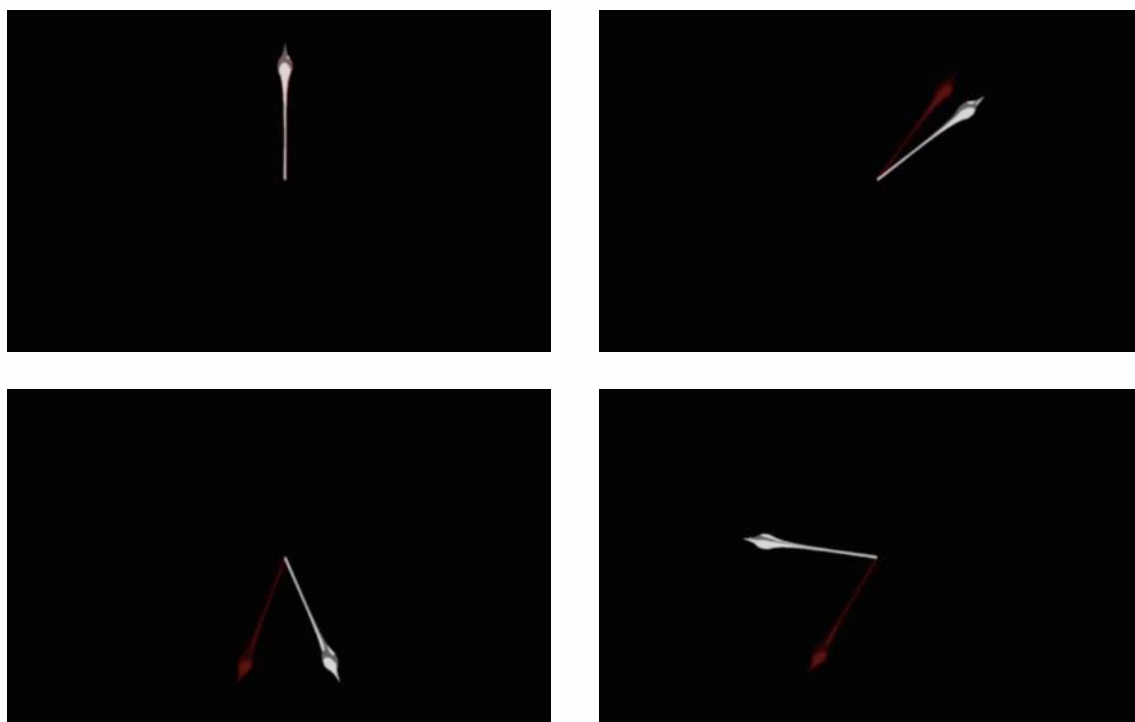
obrázek 11: Zloděj času, vlastní koláž

2.1.1. PRVNÍ SKICA

První jasná idea byl návrh hodin, které nám budou stále připomínat jak je čas pro lidské vnímání nestálý.

Výsledek je animace, která od momentu zpuštění přesně ukazuje čas, který konfrontuji s náhodným pohybem červené ručičky.

Tato animace byla výsledkem určité fáze poznání a zkoumání času. Vyplývá z ní jasné sdělení, že člověk vnímá čas konstatně jen s těžkostí. Jedná se tedy o grafické zobrazení podstaty už samotného abstraktu této práce. Skica měla sloužit k dalšímu rozpracování, například jako podnět k celé stavbě.

obrázek 12: ukázka animace navržených hodin

Při pohledu na dílo a konzultaci s vedoucím práce jsme došli k přesvědčení, že se jedná pouze o ilustraci již jasných faktů. Projekt si žádá alespoň pokus o zborcení nebo jakékoliv jiné narušení časové osy.

2.1.2. DRUHÁ SKICA

VÝZKUM PUSOBENÍ SMYSLŮ NA NÁŠ ČAS

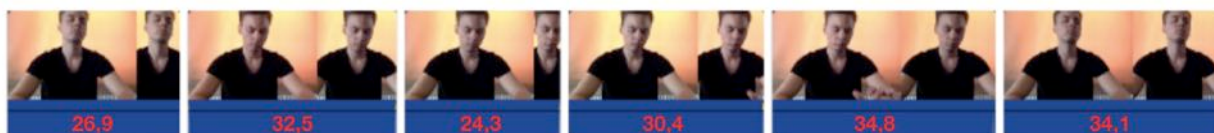
Díky získaným poznatkům z prvního návrhu jsem se rozhodl pokusit se vtáhnout pozorovatele do děje. Pokusit se ovlivnovat čas. Výchozí byla osoba hudebního skladatele, který diriguje koncert. Co pro mě znamená činnost dirigenta již popisují v textu "CHCI ZJISTIT, CO JE ZLODĚJ ČASU". Tato osoba je pro mě fascinující z toho důvodu, že přesně ve svojí hlavě drží rytmus, přičemž gesty ukazuje plynutí hudby a ovládá tím skupinu velice zdatných lidí (hráči), kteří přenášejí svůj výtvar na pozorovatele, případně i na herce na jevišti.

Tento návrh je vlastně stále mým snem, ale již v zárodku jsem došel k závěru, že není možný, a nebude fungovat tak, jak bych ve výsledné podobě potřeboval. Vycházel jsem ze svého popisu vnímání času všemi smysly (kapitola v této práci), na základě kterého jsem vytvořil test:

Několik minut jsem se natáčel při sezení v co největším klidu a se zavřenýma očima. V tomto stavu jsem klepnutím do stolu zaznamenal každých 30 sekund. Tuto půl minutu jsem tím samozřejmě pouze odhadoval. Nepočítal jsem si vteřiny v hlavě. Byl jsem zkrátka v klidu a snažil se odhadnout předem určený čas.

Výsledky byly poměrně přesné, pohyboval jsem se se svým odhadem stále kolem 30 vteřin.

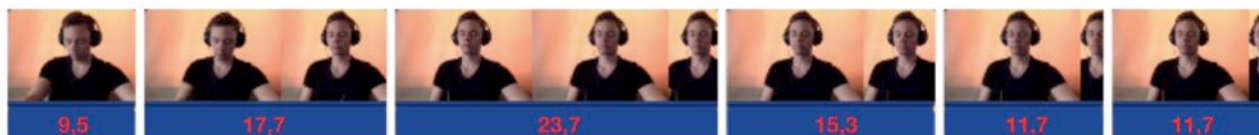
Časová osa videa, Červená čísla značí čas jednotlivých úseků v sekundách:

obrázek 13: graf testu

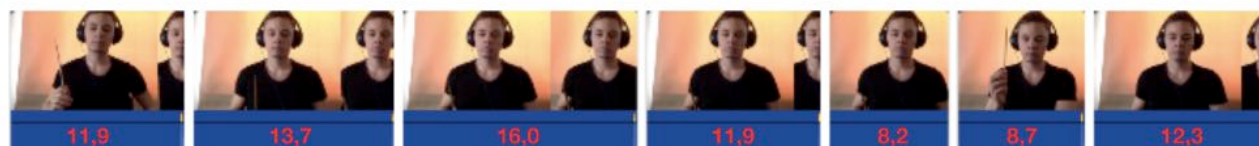
Tento test jsem stupňoval nejdříve tím, že jsem na sebe působil zvukovými vjemy. Pouštěl jsem si takový neurčitý typ hudby a opakoval proces. Výsledek testu byl výrazně odlišný. S naprostým vnitřním přesvědčením, že uběhlo půl minuty, jsem byl schopný odklepnout signál už po 9 vteřinách. Ryzost mého vnímání nařušil kromě zjevného zaujetí (což se rovnalo zrychlení času), i rytmus hudby, který dle výsledku

korespondoval s mým tokem času. Proto se dá říct, že výsledky byly stabilně mnohem kratší, než je skutečná půlminuta, ale zároveň mezi sebou měly velké odchylky.

obrázek 14: graf testu

Ve třetí fázi pokusu jsem pozoroval a poslouchal hudební videa. Výsledky částečně odpovídaly druhé fázi pokusu, ale již jsem nezaznamenal tak velké odchylky ve svých odhadech.

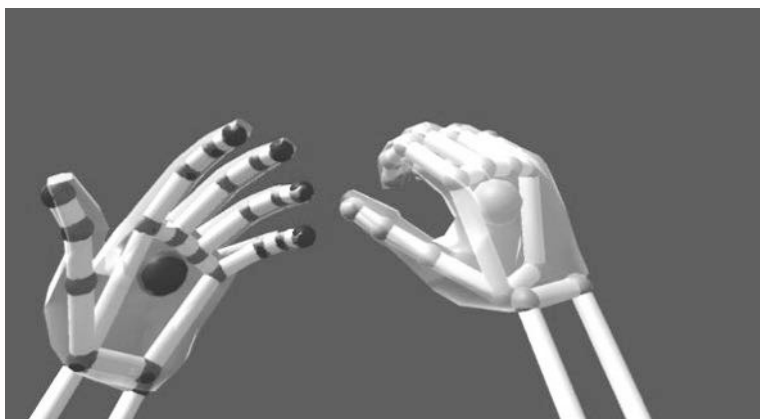
obrázek 15: graf testu

Na základě teoretických poznatků, které jsem ověřil tímto pokusem, jsem se rozhodl vytvořit aplikaci, která by pomocí snímání pohybu rukou vydávala různé zvukové a obrazové signály. Domníval jsem se, že tím budu moci “dirigovat” čas mému okolí.

Problém a nefunkčnost celého díla vnímám v opakování a v připravenosti diváka. Jedná se vlastně o podobný stav, jako když si procházíte koncertem vážné hudby. Domnívám se, že ten výrazný zážitek nastává v tomto momentě, když je divák naprosto připravený ho vstřebat, k čemuž slouží vyvrcholení v závěrečné scéně, které ale musí bezpodmínečně předcházet mnohdy i dvě hodiny, při kterých se posluchač a pozorovatel v jedné osobě připravuje, a tím v něm roste očekávání, které zážitek umocňuje a působí tak na čas. Střídá se v něm proto pocit delšího a rychlejšího plynutí času, přičemž obraz, který sleduje, a zvuk, který poslouchá, jsou stále kategoricky stejné. Proto jsem si říkal, že mohu očekávat podobný výsledek i při této aplikaci, což částečně protiřečí původní myšlence

Zároveň jsem přesvědčený, že kdyby se v dostatečném počtu opakovalo střídání klidu a obrazovo-zvukového vzruchu, tak by to u diváka mohlo vyvolat rutinu a začal by

se nudit, což opět protiřečí tvrzení, že když pozorovatele vystavím obrazovým nebo zvukovým vjemům, tak mu ubíhá čas rychleji, než když je v klidu a tichu.

obrázek 16: ovladač LEAP MOTION, zdroj: <https://www.leapmotion.com>

Aplikace měla fungovat technicky na principu snímání pohybu pomocí ovladače Leap motion, který by v tomto momentě nahrazoval myš počítače. Na čisté ploše monitoru by poté se používaly předuložené zvukové a obrazové soubory, které by mohly mít i více charakterů (od strohých až po náročné). Tyto vjemy by se musely spouštět na základě předuložených gest snímaných pomocí technologie Leap motion.

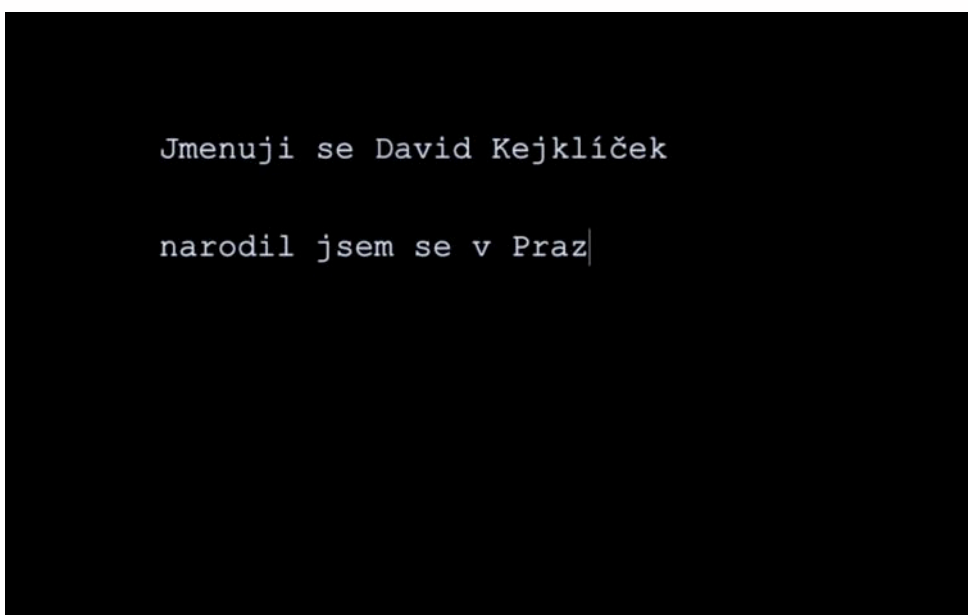
2.1.3. TŘETÍ SKICA

Můj třetí návrh vycházel zejména z poznání historie Kambodži. Přál jsem si poukázat na příšernosti, které se na tomto místě, v jeho nedávne minulosti odehrály. Vytvořil jsem návrh něčeho, co by mohlo sloužit jako pomník, nebo jenom místo, které reprodukuje podobobný stav, který prožívali kambodžští občané pracující v letech 1975 až 1979 bezmyšlenkovitě na polích. Podle výpovědí těchto lidí víme, že jejich jediný úkol byla práce, neměli rodinu, nemohli se o nic zajímat a zcela jistě ve svojí práci ani nevěřili, protože jediný jejich cíl bylo přežít.

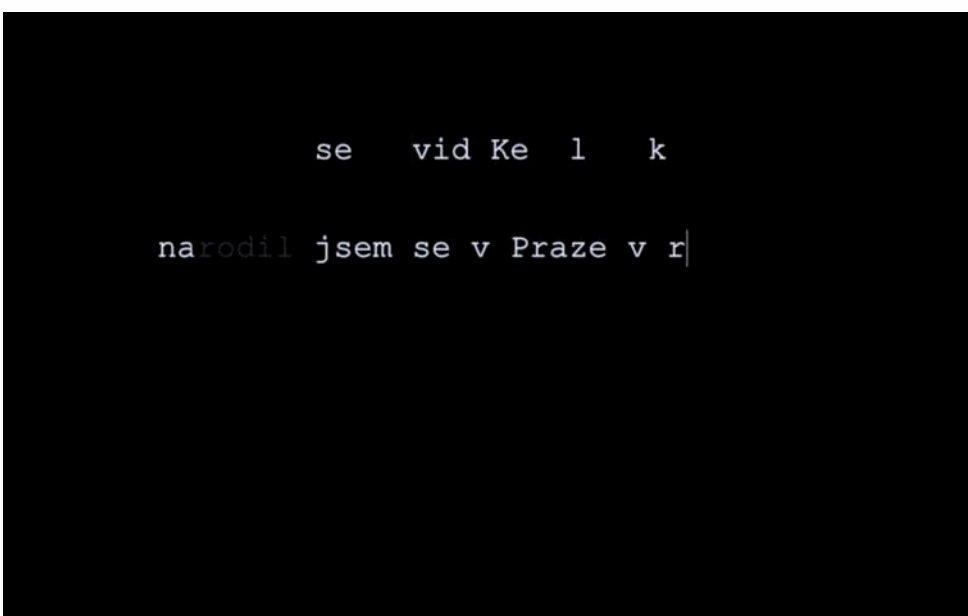
Pro přenešení těchto pocitů jsem navrhl textový editor, který by v určitém momentu začal napsaný text náhodně mazat. Nechal bych tedy člověka psát například jeho

životní příběh, který by se po určitém počtu znaků začal ztrácet - nenavratně by se mazal. Člověk vystavený této činnosti by tak vykonával práci, ve které nemá zálibení a zároveň se jejím neukládáním stavá i prací zbytečnou. Jeho čas by tedy byl dlouhý a zbytečný. Je to určitý projev teroru, který částečně reflektuje i dnešní dobu. Srovnání s historií kolem diktátora Pol Pota vidím v tom, že se někomu snažíme zničit čas. Samozřejmě já bych se tímto dílem nechtěl a nemohl uchýlit k fyzickému násilí, které bylo nejsilnějším momentem Pol Potovi destrukce času.

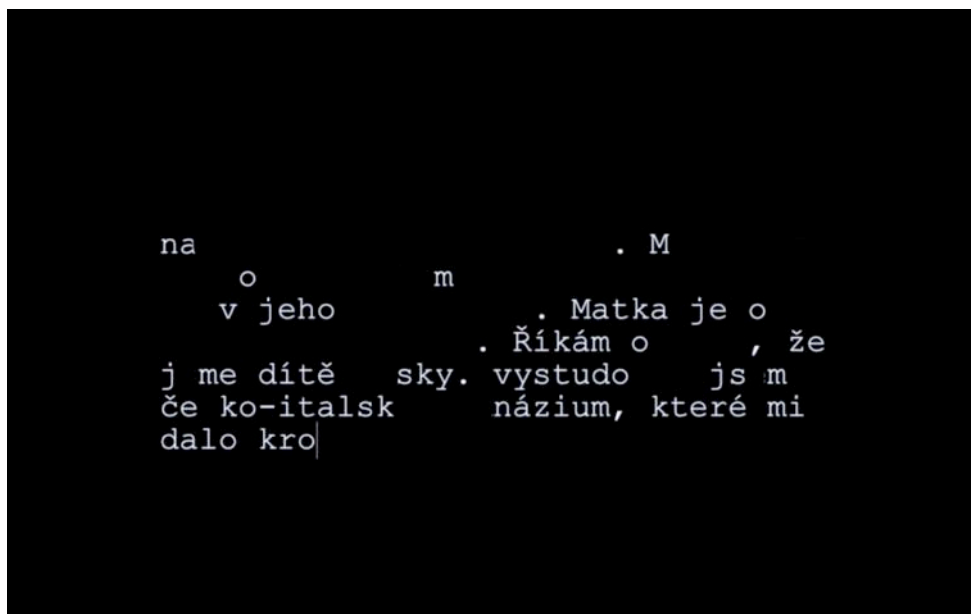
Návrh vzhledu textové aplikace:

obrázek 17: skica

obrázek 18: skica

obrázek 19: skica

zkušební napsání aplikace pro internetový prohlížeč:

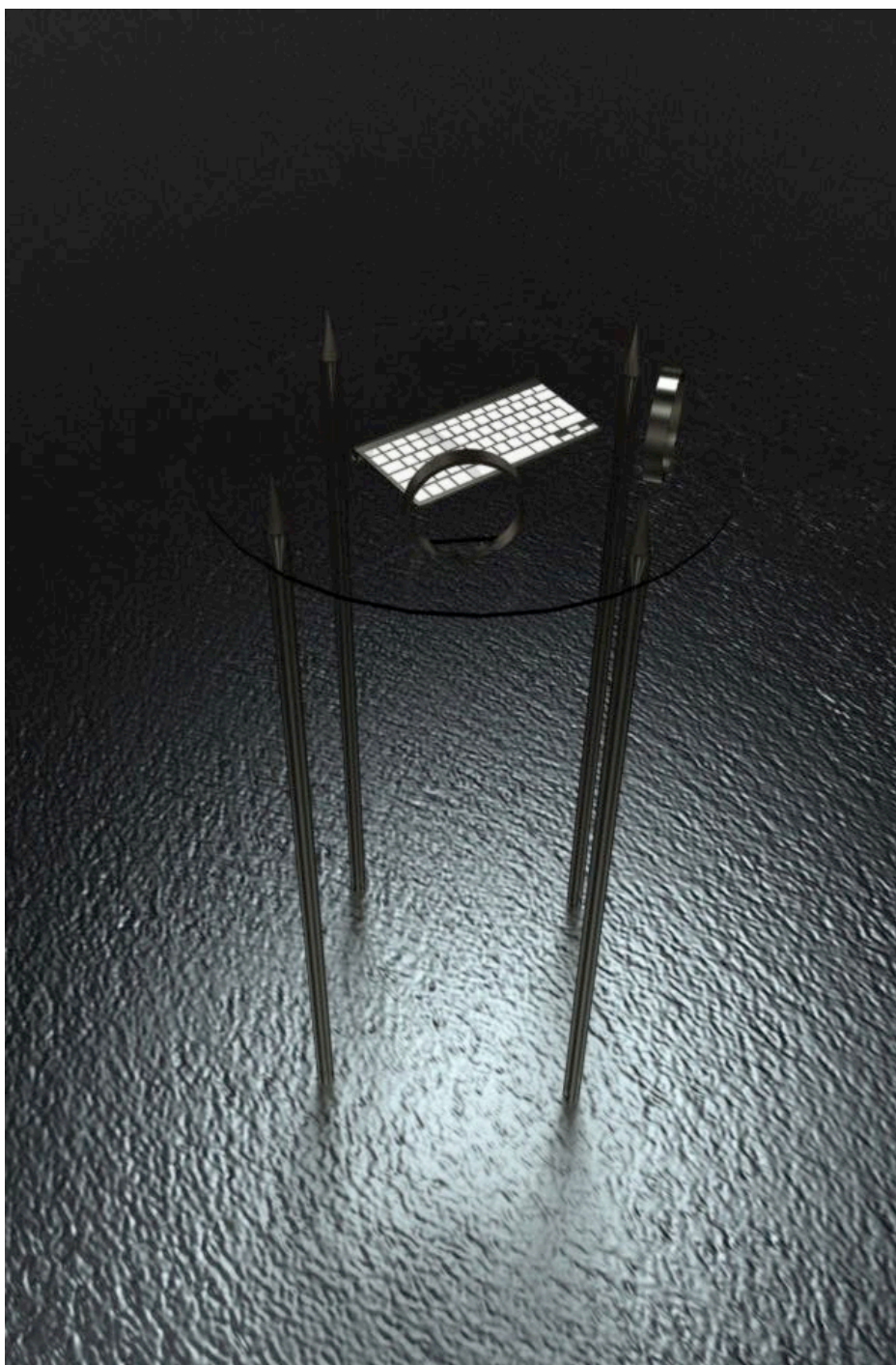
```
document.body.innerHTML = '<textarea id="text" style="background-color:black;color:white;font-size:
36px" rows="500" cols="100" onkeyup="eraser()"></textarea>';

var eraser = function() {
    var textarea = document.getElementById("text");
    if(textarea.value.length > 20 && textarea.value.length%5 == 0) {
        var position = Math.floor(Math.random()*(textarea.value.length-1));
        console.log(position);
        textarea.value = setCharAt(textarea.value ,position, " ");
        console.log(textarea.value);
    }
}

function setCharAt(str,index,chr) {
    if(index > str.length-1) return str;
    return str.substr(0,index) + chr + str.substr(index+1);
}
```

Pro aplikaci bych vytvořil klávesnici na speciálním pultíku, který by částečně zamezil pohybu uživateli. Obraz by byl promítán na podlahu před pultíkem.

Vizualizace pultíku:

obrázek 20: skica

2.2. ČAS VE 2D

Na základě vlastní volné tvorby na toto téma jsem si vybral pohyblivou koláž. Forma koláže je mi velice blízká, je to moje nejčastější metoda skicování. Většinou si na dané téma poskládám všechny obrázky, které mě k tématu zajímají, a z výsledné kompozice mi vzejde například odpovídající barevné spektrum, nebo nějaký decor, idea či cokoliv jiného. V tomto případě jsem se pokusil kombinovat pohyblivé a statické snímky. Docílil jsem tím obrazu, na kterém se prolíná více časových linií.

Tuto formu považuji za vizuálně zajímavou a zároveň reflektující téma čas.

2.3. PROJEKT ČAS

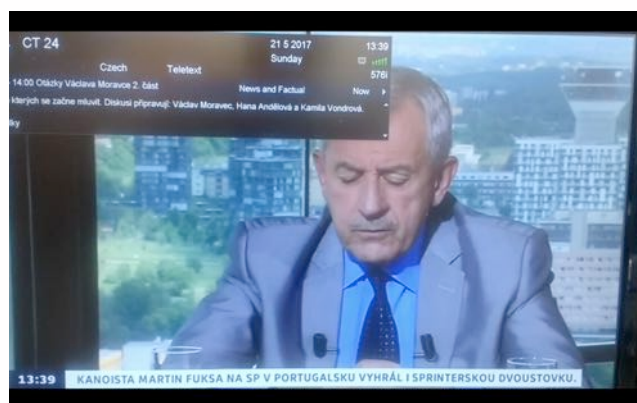
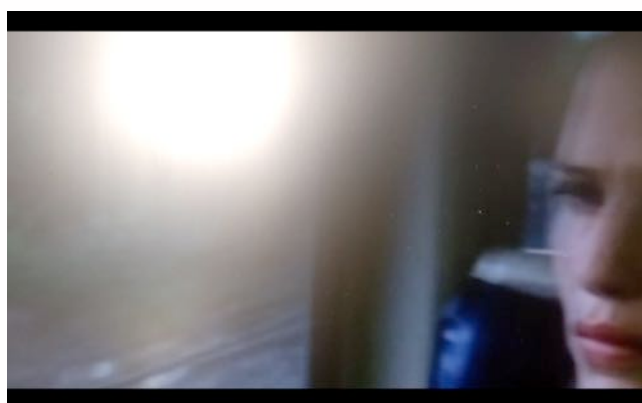
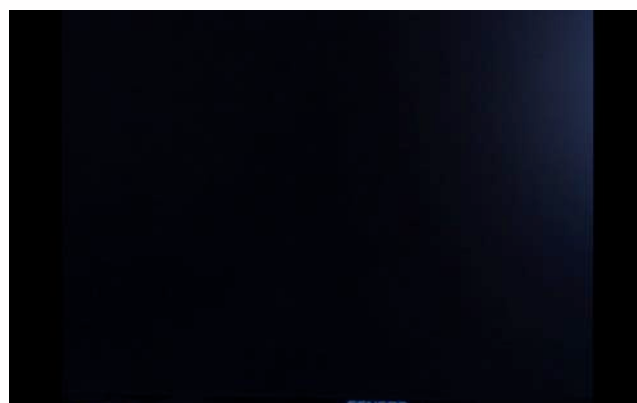
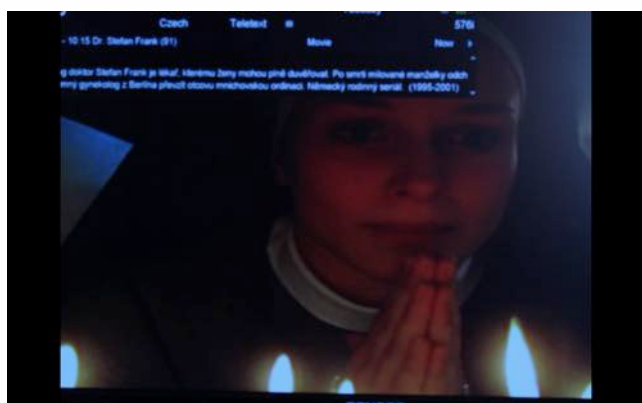
Můj závěrečný výstup si předně klade za cíl mluvit sám za sebe. V projektu je opakující se věčný obraz odkazující na extrémní destrukci času v podobě lidského násilí, který konfrontuji s terorem, který na sobě člověk páchá v současnosti dobrovolně. Snažím se tím zároveň vyjádřit svoje nepochopení k oběma situacím.

V první vlně zpracovávám druh extáze, kterou člověk zažívá během své absolutní apatie. Jako apatický stav jsem si vybral činnost typickou pro dnešní společnost - sledování televize a její přepínání. Tento plynoucí nekončící monotónní stav pozorování sestříhávám do intenzivnějšího zážitku, který je obsahově stejně mdlý jako původní záběr, ale po vizuální stránce útočí na naše smysly tak, aby nás dostal na opačné póly časového plynutí. Do jisté míry tak nechávám pozorovatele zápasit se svým časem.

V druhé vlně chci tento jev postavit na rovnici s člověkem, který se do tohoto exatického stavu dostává nedobrovolně, a stejně tak, jak fiktivní aktér z vlny první, nemá ze své činnosti žádný užitek, ani uspokojení. Jako příklad takového zborcení času si vybírám kambodžský pracovní tábor z období Pol Potovi diktatury. Beru si nehybný obraz Kambodže, ve kterém nechávám do nekonečna pracovat ženu v černém pracovním

stejnokroji. Její prostředí zůstává na vzdory jejímu úsilí stále stejné, její práce je úmorná a nekonečná, nemá pro co žít, je sama a nic k ničemu, ani nikomu, necítí, vlastně neví, co dělá a proč to dělá, nerozumí tomu co, se děje, a monotónností nedokáže vnímat svoje tělo ani prostředí kolem sebe. Nedokáže se držet v realitě. Zdůrazňuji tak největšího zloděje času vůbec, který je již nevratnou minulostí moderních dějin.

Výchozí natočené záběry:

obrázky 21 až 26: výchozí natočené záběry TV

Střihy a překrývání natočených záběrů. Všechny původní záběry jsem poskládal tak, aby se promítly v celém znění v daleko kratším čase.

Nejčastěji jsem s roztříháváním videa a jeho následným promítáním v několika vrstvách na sobě.

2 vrstvy obrazu, 4 vrstvy obrazu:

obrázky 27 až 28: vrstvení TV záběrů

16 vrstev obrazu:

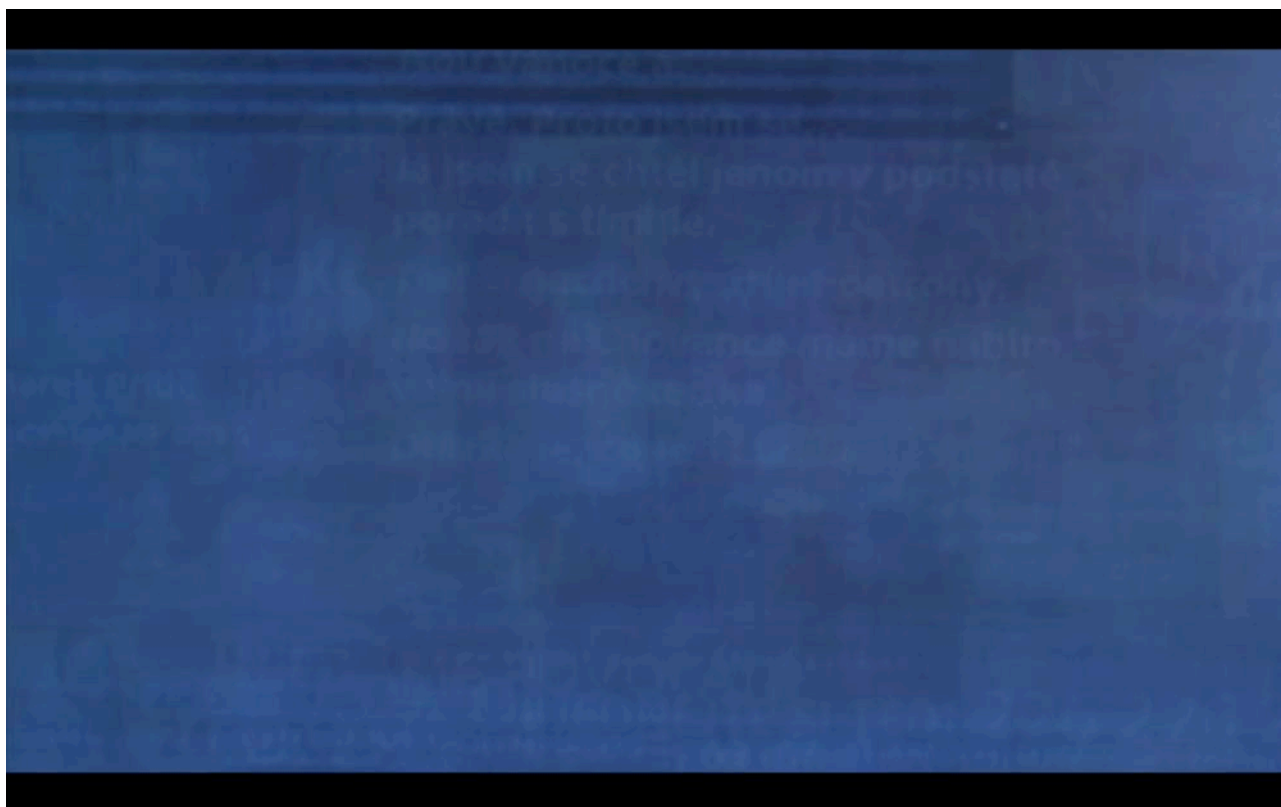
obrázek 29: vrstvení TV záběrů

zrcadlení ve 2. vrstvě, detail ve 2. vrstvě:

obrázky 30 a 31: vrstvení TV záběrů

12 minut záběru přehraných v jediném okamžiku, 3 vteřin. 256 vrstev videa

obrázek 32: vrstvení TV záběrů

Výchozí záběr pro animaci:

obrázek 33: animace - Kambodža, výchozí snímek, zdroj: TV dokument THE FORCED LABOR OF ANGKAR LUE

Rozvrstvení a retuš záběru na samostatné nehybné prostředí a pohybující se osobu:

obrázek 34: animace - Kambodža, proces

obrázek 35: animace - Kambodža, proces

Ukázka ostatních animací na téma Kambodža:

*obrázek 36: animace - Kambodža,
zdroj: TV dokument THE FORCED LABOR OF ANGKAR LUE*

*obrázek 37: animace - Kambodža, proces,
zdroj: směs autentických fotografií*

obrázek 38: animace - Kambodža

Ukázka výsledná konfrontace obou materiálů:

obrázek 39: část video instalace

obrázek 40: část video instalace

Výsledek je video instalace, doplněná o zvukovou stopu hodin, které tikotem udávají rytmus videa. Tyto dvě skupiny materiálů se střídavě mění a prolínají, podobně jako přepínání televizních kanálů.

ZÁVĚR

Čas je neoddělitelný od prostoru. Prostor je naším prostředím, které můžeme formovat.

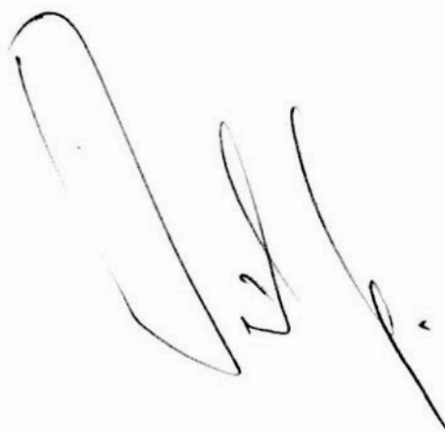
Když apaticky sleduji jeden měnící se obraz, tak je tento vjem právě mým prostředím. Obraz se mění a ubíhá velmi rychle, jeho obsah je prázdný, já chci stále víc, tak hledám, přeji si další a další blikající obrázky. Mám neomezenou volbu. Mohu si vybrat z miliardy obrázků, které postupně problikávají velkou rychlostí a tvoří můj rozpořybovaný prostor.

Čas utekl v tomto prostředí tak rychle, že ani nevím jestli byl, nebo nebyl. Nikdo neví kolik času má.

Každý říká, že ho nemá. Proč ho tedy marní?

Čas je život, utvářený prostředím ve kterém ho trávíme. Brutální, hloupé, nebo prázdné prostředí je zloděj času. Zloděj času je vrah.

David Kejklíček, červen 2017

prázdná stránka

(v tištěné vazbě je nahrazeno originálním textem - list bez zadní strany)

SEZNAM OBRÁZKŮ:

obrázek 1. : vlastní fotka prostoru / str.7

obrázek 2 : z filmu Amadeus, USA 1984, Miloš Forman / str.13

obrázek 3 : geoportál Praha, Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapove-aplikace#.WSgEmzPyqu4> / str.29

obrázek 4 : geoportál Praha, Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapove-aplikace#.WSgEmzPyqu4> / str.29

obrázek 5 : geoportál Praha, Dostupné z: <http://www.geoportalpraha.cz/cs/mapove-aplikace#.WSgEmzPyqu4> / str.29

obrázek 6 : restaurace rychlého občerstvení, zdroj: Facebook - McDonald's OC Chodov, publikováno 5.2. 2014, <https://www.facebook.com/McDonaldsChodov/?fref=ts#> / str. 31

obrázek 7 : světelný kužel události, zdroj: Stručná historie času - S.Hawking / str. 32

obrázek 8 : pracovní tábor Kambodža, zdroj: http://blog.pse.ngo/summer-2016/?page_id=19 / str. 40

obrázek 9 : přesun z hl. města Kambodža, zdroj: <http://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-10684399> / str. 40

obrázek 10: Cambodia 1975 to 1979, zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=EHXyLiVNU-w> / str.40

obrázek 11: Zloděj času, vlastní koláž / str. 41

obrázek 12: ukázka animace navržených hodin / str.42

obrázek 13: graf testu / str. 43

obrázek 14: graf testu / str. 44

obrázek 15: graf testu / str. 44

obrázek 16: ovladač LEAP MOTION, zdroj: <https://www.leapmotion.com> / str. 45

obrázek 17: skica / str. 46

obrázek 18: skica / str. 46

obrázek 19: skica / str. 47

obrázek 20: skica / str 48

obrázky 21 až 26: výchozí natočené záběry TV / str. 50

obrázky 27 a 28: vrstvení TV záběrů / str. 51

obrázek 29: vrstvení TV záběrů / str. 51

obrázky 30 a 31: vrstvení TV záběrů / str. 52

obrázek 32: vrstvení TV záběrů / str. 52

obrázek 33: animace - Kambodža, výchozí snímek, zdroj: TV dokument THE FORCED LABOR OF ANGKAR LUE / str. 53

obrázek 34: animace - Kambodža, proces / str. 53

obrázek 35: animace - Kambodža, proces / str. 53

obrázek 36: animace - Kambodža, zdroj: TV dokument THE FORCED LABOR OF ANGKAR LUE / str.54

obrázek 37: animace - Kambodža, proces, zdroj: směs autentických fotografií / str. 54

obrázek 38: animace - Kambodža / str. 54

obrázek 39: část video instalace / str. 55

obrázek 40: část video instalace / str. 55

SEZNAM CITACÍ:

1. Ottův slovník naučný : Ilustrovaná encyklopedie obecných znalostí. Praha : J. Otto, 1888-1909. 28. sv. / str. 5
2. AUGUSTINUS, Aurelius. Vyznání. Páté vydání. Naklad. Kalich, 2006. 568 s. ISBN 80-7017-027-1 / str. 6
3. GAZZANIGA, Michael S. Kdo to tady řídí? aneb svobodná vůle a neurověda. První vyd. Praha. Naklad. Dybbuk, 2013. 219 s. ISBN 978-80-7438-081-5 / str. 11
4. Mihaly Csikszentmihalyi: O flow, štěstí v „plynutí“. TED Ideas worth spreading [online]. Filmed Feb 2004. [cit. 2017-05-26] Dostupné z: https://www.ted.com/talks/mihaly_csikszentmihalyi_on_flow?language=cs . / str. 13
5. Wikipedia : the free encyclopedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001. Last modified on 6. 9. 2015 [cit. 2017-05-26]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Extáze_\(stav\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Extáze_(stav)) / str. 13
6. BUKOWSKI, Charles Zápisky starého prasáka. Druhé vydání Praha. Naklad. Argo, 2005. 207 s. ISBN 80-7203-688-2 / str. 16
7. Dobrodružství vědy a techniky - zjetí času. TV dokument. Youtube [online] 16.11.2015 [cit. 2017-05-26]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=p3ona8uZdzM> / str. 28
8. HAWKING, Stephen W. Stručná historie času. Od velkého třesku k černým díram. Druhé vydání Praha. Naklad. Argo: Dokořán 2007. 205 s. ISBN: 978-80-7203-946-3 / str. 32
9. Brána smrti - Mezi světy, TV dokument 2013. Česká televize [online] nedatováno [cit. 2017-05-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10396652416-brana-smrti/212562262500006-mezi-svety/> / str. 33
10. HAWKING, Stephen W. Stručná historie času. Od velkého třesku k černým díram. Druhé vydání Praha. Naklad. Argo: Dokořán 2007. 205 s. ISBN: 978-80-7203-946-3 / str. 34

OSTATNÍ ZDROJE:

- Konzultace s : **prof. Mgr. Jaroslav Brabec, doc. PhDr. Milan Exner, Ph.D., PhDr. Stanislava Exnerová**
- Zénón z Eleje. Wikipedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001. Last modified on 23.2.2017 Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Zénón_z_Eleje
- Čas. Wikipedia [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001. Last modified on 24.5.2017 Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Čas>
- Cambodia Pol pot & the khmers rouge, TV dokument, Youtube [online] 12.12. 2015. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=wn2wdwI4Okc&t=1562s>
- <https://www.leapmotion.com/>
- THE FORCED LABOR OF ANGAR LUE, TV document, Youtube [online] 2.6.2009. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=PdPbMQs4UqY&t=31s>
- Struktura prostoru a vesmíru, TV dokument, Youtube [online]. 6.7.2016. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CMbATy9mE7U>